

Spółdzielnia Kótek
Rolniczych
w Sokolach

Dobre miejsce na mapie gminy - str. 17

Międzynarodowy Związek Spółdzielczy
uroczyście zainaugurował Międzynarodowy
Rok Spółdzielczości. - Jesteśmy przekonani
do naszej doktryny opartej na trwałych zasa-
dach i wartościach, które pozwoliły nam być
najważniejszą innowacją społeczną współczesnej ery
- powiedział Prezydent MZS Ariel Guarco - str. 14-15

KRAJOWA RADA
SPÓŁDZIELCZA

Przedstawiciele Terenowi
Krajowej Rady Spółdzielczej - str. 5

ISSN 1506-4395

TECZA POLSKA

coop MIESIĘCZNIK SPÓŁDZIELCZY nr 12 (309) **grudzień 2024** cena: 10,80 zł

*Wesołych Świąt
i Szczęśliwego
Nowego Roku*

2025

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia i zbliżającego się Nowego Roku 2025 składamy wszystkim spółdzielcom, a także pracownikom, działaczom i sympatykom spółdzielczości najserdeczniejsze życzenia zdrowia, wytrwałości i pogody ducha.

Niech te Święta będą zdrowe i spokojne spędzone w rodzinnej atmosferze, pełnej miłości, spokoju i bliskości, a Nowy Rok niech przyniesie zadowolenie i wiele sukcesów.

Ze spółdzielczym pozdrowieniem

Andrzej Półrolniczak

Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego
Krajowej Rady Spółdzielczej

dr inż. Mieczysław Grodzki

Prezes Zarządu
Krajowej Rady Spółdzielczej

W DOMU „POD ORŁAMI” str. 4 - 10

- Obradowało Zgromadzenie Ogólne KRS.
- Interpelacja posłanki Anity Kucharskiej-Dziedzin i opinia KRS.
- Ekoschematy - korespondencja z MRiRW.
- Spółdzielcze Forum Kobiet.
- Propozycje zmian w Ustawie o rachunkowości.
- Spotkanie Klubu Działaczy Spółdzielczych.
- Wystąpienie KRS do Prezesa Rady Ministrów.

COOP W KRAJU str. 11 - 13

- Nadzwyczajny Zjazd Delegatów KZRSS „Spółem”.
- Zgromadzenie Prezesów Zrzeszenia BPS.
- Jubileusz Spółdzielni Mieszkaniowej Czechów w Lublinie.
- Konferencja KZBS w siedzibie Narodowego Banku Polskiego.

COOP ZA GRANICĄ str. 14 - 15

- Inauguracja Międzynarodowego Roku Spółdzielczości.
- Spotkanie w KRS z turecką delegacją.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ PRACY str. 16

Przedświąteczne spotkania.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ ROLNICZA str. 17

- SKR Sokoty - dobre miejsce na mapie gminy.
- Książka o SKR Sokoty.

KULTURA str. 18 - 19

Robotnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa Praga - Sport i kultura na co dzień

SKOK str. 20

Uważaj na phishing - fałszywe e-maile lub SMS-y ze złośliwymi linkami lub załącznikami.

HISTORIA str. 20 - 22

dr Adam Piechowski: 180 lat Roczdelskiego Stowarzyszenia Sprawiedliwych Pionierów - cz. II.

Warto przeczytać

Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej dokonało wyboru 16 Przedstawicieli Terenowych KRS, którzy podjęli się funkcji reprezentantów ruchu spółdzielczego w poszczególnych województwach, a także inicjowania i prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych na temat spółdzielczości. Listę Przedstawicieli zamieszczamy na str. 5.

Paragraf Spółdzielczy:

Przemysław Kępka:
Zawezwanie do próby ugodowej - str. I

Artur Puławski:
Zmiany w Ustawie o rachunkowości - nowe limity i podejście do uproszczeń sprawozdawczości - str. III

Roksana Kowalska:
Użytkowanie lokali mieszkalnych oraz garaży przez osoby nie posiadające członkostwa w spółdzielni mieszkaniowej, a GZM - str. V

Michał Radziejewski:
- Niezgoda z prawem przekształcania spółdzielni w spółki prawa handlowego (cz.3) - str. VII

Wydawca:

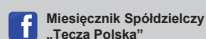

KRAJOWA RADA
SPÓŁDZIELCZA

ul. Jasna 1, 00-950 Warszawa
tel.: 22 596 43 00
www.krs.org.pl
e-mail: krs@krs.org.pl

Redakcja

tel./fax: 22 828 65 11
e-mail: teczka.polska@krs.com.pl

Prezes Zarządu

dr inż. Mieczysław Grodzki
tel.: 22 827 13 16, fax: 22 827 43 21

Członkowie Zarządu

Waldemar Broś, tel.: 22 372 03 72
Ryszard Jaśkowski, tel.: 22 440 82 02
Tomasz Jórdeczka, tel.: 33 814 54 73
Marek Kowalski, tel.: 43 821 51 44

TĘCZA POLSKA

COOP MIESIĘCZNIK SPÓŁDZIELCZY / grudzień 2024

Redaktor Naczelny:

Klementyna Zygarowska - Tomza

Autorzy artykułów:

dr Adam Piechowski,
Przemysław Kępka,
Roksana Kowalska,
Artur Puławski, Michał Radziejewski,

Prenumerata
na dowolny okres u Wydawcy.
Materiałów niezamówionych
nie zwracamy

Prezes Zarządu KRS **dr inż. Mieczysław Grodzki** przedstawił zgromadzonym sprawozdanie z realizacji przychodów i kosztów Krajowej Rady Spółdzielczej za okres od początku stycznia do 30 września br. oraz informację o bieżących wynikach po listopadzie 2024 r. Dobra sytuacja finansowa pozwala na podjęcie wyzwań związanych m.in. z organizacją wydarzeń w ramach Międzynarodowego Roku Spółdzielczości i zwiększenia obecności tematyki spółdzielczej w mediach. Prezes przedstawił roczny plan wydarzeń związanych z obchodami, zreferował także stan realizacji bieżących uchwał i decyzji Zgromadzenia Ogólnego, omówił sposób i harmonogram realizacji wniosków VII Kongresu Spółdzielczości. Wnioski te były dyskusyjne na posiedzeniach wszystkich komisji problemowych ZO KRS. Poinformował, że Zarząd - kierując się postulatami zawartymi w około 20 wnioskach - podjął stosowne działania i wystosował pisma do Marszałek Senatu, Premiera, właściwych ministrów, przewodniczących sejmowych i senackich komisji. Sprawy te dotyczyły głównie spółdzielczości rolniczej, mieszkaniowej i konsumenckiej.

Następnie Przewodniczący ZO KRS **Andrzej Półrolniczak** przybliżył tematykę poruszaną m.in. na posiedzeniach Parlamentarnego Zespołu ds. Spółdzielczości Mieszkaniowej, opowiedział także o wydarzeniach i spotkaniach, w których wzięli udział przedstawiciele KRS.

Zgromadzenie kontynuowało dyskusję nad powołaniem przedstawicieli terenowych KRS. Zakończyła się ona podjęciem uchwały nr 39/2024 (zob. str. 5), która określiła zakres uprawnień i obowiązków przedstawicieli terenowych oraz ustaliła wysokość środków, jakimi będą oni dysponować. Członkowie ZO KRS dokonali także wyboru, spośród swego grona, przedstawicieli dla wszystkich 16 województw. Dodać należy, że przedstawiciele terenowi to członkowie ZO KRS, którzy podjęli się reprezentowania spółdzielczości danego regionu wobec lokalnych

KRS powołała swoich Przedstawicieli Terenowych Obradowało Zgromadzenie Ogólne

W dniu 12 grudnia br. odbyło się już ostatnie w tym roku posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej. Członkowie nie tylko podsumowali działalność w 2024 roku, podjęli także decyzję w sprawie powołania przedstawicieli terenowych KRS.

władz, organizacji spółdzielczych i innych podmiotów. Celem ich działalności jest prowadzenie w terenie działań informacyjno-promocyjnych, na organizację których przekazywana będzie kwota w wysokości równej 5 proc. składek wpłacanych na KRS przez organizacje spółdzielcze z danego województwa. Przedstawiciele powinni też szukać form współpracy z innymi podmiotami w regionie, aby wspólnie kształtować środowisko przyjazne spółdzielczości.

Zgromadzenie przychyliło się także do wniosku Komisji Spółdzielczości Ekonomii Społecznej aby wesprzeć kierunek zmian w ustawie o ekonomii społecznej - z zaznaczeniem, że należy dążyć do uznania spółdzielni wszystkich branż za podmioty ekonomii społecznej. W Uchwale nr 40/2024 w sprawie wstępnych propozycji zmian ustawy o ekonomii społecznej (cyt. § 1.): *Zgromadzenie Ogólne po zapoznaniu się z propozycjami zmian do ustawy o ekonomii społecznej z satysfakcją stwierdza, iż propozycje Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przedstawione na Ogólnopolskim Forum Ekonomii Społecznej, w znaczący sposób zwiększają rolę spółdzielczości w sferze ekonomii społecznej. Na szczególne znaczenie zasługuje*

- 1) poszerzenie roli spółdzielczości pracowniczej i konsumenckiej, jako podmiotów ekonomii społecznej;
- 2) propozycje odnoszące się do minimalnej liczby osób mogących założyć spółdzielnię;
- 3) propozycji podatku dochodowego od osób prawnych tzw. estońskiego CIT;

4) uznania roli spółdzielni *non profit* w ustawie o działalności pożytku publicznego.

Zgromadzenie Ogólne podkreśla jednakże, iż ustawa powinna przesądzić, iż wszystkie organizacje spółdzielcze powinny zostać uznane, jako podmioty ekonomii społecznej (...).

Podczas posiedzenia przedstawiciele spółdzielczości mieszkaniowej wystąpili z propozycją apelu do Marszałka Sejmu RP o zainicjowanie zmian w aktach prawnych i przepisach wykonawczych, które od lat ograniczają rozwój energii odnawialnej w miastach. Chodzi tu głównie o art. 38e ustawy o odnawialnych źródłach energii, który blokuje możliwość powstawania i funkcjonowania spółdzielni energetycznych na obszarach miejskich i narzuca zbyt duże kryterium związane z pokryciem mocy elektrycznej (aż 70 proc. potrzeb własnych spółdzielni energetycznej i jej członków). Zarząd KRS już po raz kolejny będzie apelować do władz w tej sprawie - poprzednie wystąpienia kierowane były do kolejnych Ministrów Rolnictwa, ostatnio w styczniu ubr. do ówczesnego wicepremiera Henryka Kowalczyka.

Uchwałą nr 41/2024 Zgromadzenie Ogólne KRS zdecydowało także o nadaniu Bankowi Spółdzielczemu w Międzyrzeczu Podlaskim odznaki „Za Zasługi dla Spółdzielczości”.

Przedświadczone posiedzenie zakończył poczęstunek i tradycyjny opłatek. Członkowie ZO KRS otrzymali kalendarze przypominające że 2025 rok jest Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości. □

Przedstawiciele Terenowi Krajowej Rady Spółdzielczej

■ woj. dolnośląskie
Stanisław Swat
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. kujawsko-pomorskie
Marian Frąckiewicz
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. lubelskie
Andrzej Przebierowski
Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne

■ woj. lubuskie
Zbigniew Goździk
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. łódzkie
Sylwester Pokorski
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. małopolskie
Piękoś Aneta
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. mazowieckie
Ryszard Mikołajczyk
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. opolskie
Marcin Juszczyk
spółdzielczość socjalna

■ woj. podkarpackie
Edward Słupek
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. podlaskie
Tadeusz Szymańczyk
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. pomorskie
Leonard Wieczorek
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. śląskie
Joanna Koch-Kubas
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. świętokrzyskie
Barbara Brenzel
spółdzielczość mieszkaniowa

■ woj. warmińsko-mazurskie
Beata Dalkowska
gminna spółdzielczość „S.Ch.”

■ woj. wielkopolskie
Waldemar Witkowski
spółdzielczość pracy i usług

■ woj. zachodniopomorskie
Artur Nycz
spółdzielczość mieszkaniowa

Uchwała nr 39/2024 Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej z dnia 12 grudnia 2024 r.

w sprawie powołania przedstawicieli terenowych Krajowej Rady Spółdzielczej

Na podstawie § 15 ust. 3 w związku z § 7 ust. 2 pkt 15 Statutu Krajowej Rady Spółdzielczej (Monitor Polski z 1996 r. Nr 7, poz. 86) uchwała się, co następuje:

§ 1

Tworzy się przedstawicielstwa terenowe Krajowej Rady Spółdzielczej w każdym województwie, którymi kierują powołani niniejszą uchwałą Zgromadzenia Ogólnego Przedstawiciele Terenowi, zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2

1. Ustala się, że przedstawicielami terenowymi Krajowej Rady Spółdzielczej mogą być wyłącznie Członkowie Zgromadzenia Ogólnego z danego województwa.
2. Wybór kandydata na przedstawiciela terenowego następuje po wcześniejszym udzieleniu rekomendacji przez członków ZO KRS z danego województwa.

§ 3

1. Określa się następujący zakres obowiązków i uprawnień przedstawicieli terenowych:
  - 1) prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych na temat ruchu spółdzielczego i działalności Krajowej Rady Spółdzielczej wśród mieszkańców danego województwa, w tym współpraca w tym zakresie z wojewódzką administracją rządową, jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami spółdzielczymi i innymi podmiotami.
  - 2) sporządzanie i przedstawienie Zgromadzeniu Ogólnemu ramowego planu działania przedstawiciela terenowego na dany rok kalendarzowy,
  - 3) składanie Zgromadzeniu Ogólnemu pisemnych informacji z prowadzonej działalności oraz wydatkowanych środków po zakończeniu roku kalendarzowego lub w razie potrzeby na żądanie Przewodniczącego ZO KRS
2. Przeznacza się na działalność merytoryczną przedstawiciela terenowego środki finansowe w wysokości 5 % składek wpłaconych z danego województwa przez organizacje spółdzielcze, w roku poprzednim.

§ 4

1. Koordynację pracy przedstawicieli terenowych oraz nadzór nad wydatkowaniem powierzonych środków finansowych powierza się Zarządowi.
2. Przedstawiciele terenowi przedkładają Zarządowi ramowe plany działania na dany rok kalendarzowy oraz sprawozdania z działalności, które przed przekazaniem Zgromadzeniu Ogólnemu podlegają zaopiniowaniu przez Komisję Samorządu Spółdzielczego i Promocji

§ 5

Zatwierdza się wzór upoważnienia stanowiący załącznik nr 2 do uchwały.

§ 6

Kadencja przedstawicieli terenowych kończy się wraz z zakończeniem kadencji Zgromadzenia Ogólnego.

§ 7

Traci moc uchwała nr 26/2017 z 30 marca 2017 r. oraz uchwała nr 13/2018 z 22 marca 2018 r.

§ 8

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz ZO KRS
Maciej Palej

Przewodniczący ZO KRS
Andrzej Pótrolniczak

*W tym świątecznym czasie proszę przyjąć
najserdeczniejsze życzenia spokoju, zadowolenia
oraz wszelkiej pomyślności w Nowym Roku.*

*Będzie to dla spółdzielców na całym świecie
bardzo ważny rok - Międzynarodowy Rok Spółdzielczości.
Dla Polaków będzie to natomiast rok wyborów prezydenckich.*

*Bądźmy razem w tym szczególnym czasie.
Wspólnie jesteśmy w stanie zbudować lepszy świat.*

Senator RP
Waldemar Witkowski
Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu
ds. Spółdzielczości

Interpelacja posłanki Anity Kucharskiej-Dziedzic i opinia KRS

Czy są instrumenty wsparcia spółdzielni rolników?

W dniu 7 października br. posłanka Anita Kucharska-Dziedzic, wiceprzewodnicząca Klubu Parlamentarnego Lewica, skierowała do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi interpelację w sprawie pozbawienia spółdzielni rolników możliwości wzięcia udziału w naborach w programach inwestycyjnych uruchamianych przez ARiMR:

Szanowny Panie Ministrze,

program Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność to następcą znanego z lat poprzednich programu Modernizacja gospodarstw rolnych. Jest to nabór organizowany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Z rozmów z rolnikami, którzy zrzeszeni są w spółdzielniach rolników, wynika jednak, że ta forma współpracy i partnerstwa wyklucza możliwość ich udziału w programach inwestycyjnych. Dzieje się tak m.in. dlatego, że suma powierzchni gospodarstw rolnych przekracza kryterium 300 hektarów narzucone w wytycznych tych programów. Tego typu wyłączenia stoją w kontrze do idei spółdzielczości, z której korzystają niektórzy rolnicy. Niweluje to de facto ich starania organizacyjne zmierzające do zacieśniania kooperacji, koncentracji potencjału rolnego i optymalizacji kosztów oraz zwiększania dochodowości.

W związku z powyższym zwracam się o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

- *Z których programów inwestycyjnych uruchamianych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, będą mogli skorzystać rolnicy zrzeszeni w spółdzielniach rolników? Jakie będą warunki wsparcia w tych programach?*
- *Czy ministerstwo planuje uruchomić jakiegokolwiek programy skierowane do spółdzielni rolników? Jeżeli nie, z czego wynikają takie ograniczenia uderzające w tego typu podmioty?*
- *Czy ograniczenie w uruchomionych już programach inwestycyjnych powierzchni gospodarstwa rolnego do 300 ha zostanie zachowane w odniesieniu do spółdzielni rolników, jeżeli pojawią się programy inwestycyjne skierowane do tego typu odbiorców?*

Z poważaniem

dr Anita Kucharska-Dziedzic Posłanka na Sejm RP

W odpowiedzi na tę interpelację MRiRW w dniu 31 października br. udzieliło obszernego wyjaśnienia, w którym przedstawiło programy dedykowane rolnikom indywidualnym, a w zakresie pomocy dla spółdzielni - program „Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych”. Posłanka poprosiła więc Krajową Radę Spółdzielczą o opinię, czy przedstawione przez resort rolnictwa działania są w stanie pobudzić rozwój spółdzielni rolników?

Odpowiedzi na to pytanie udzielił Prezes Zarządu KRS Mieczysław Grodzki w piśmie z 28 listopada br. Czytamy w nim.:

W związku z otrzymaną korespondencją serdecznie dziękuję Pani Posłance za złożoną interpelację 5301 w sprawie wsparcia spółdzielni rolników. Spółdzielnie są przyjazną dla rolników formą działania na rynku, co potwierdzają doświadczenia krajów Europy Zachodniej, a także ponad 200 lat tradycji polskiej spółdzielczości, w tym spółdzielczości rolniczej.

Brak powstawania spółdzielni rolników zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników (działa ich tylko kilka w kraju), wiąże się z jednej strony z brakiem środków wsparcia na pokrycie kosztów administracyjnych zakładania i tworzenia tych spółdzielni w okresie pierwszych lat działania, z drugiej zaś strony z niskim poziomem chęci rolników do wspólnego działania.

Jednocześnie pomoc finansowa na inwestycje skierowana jest głównie do dość silnych ekonomicznie podmiotów np. wsparcie z interwencji I.10.7.1 Roz-

wój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem, wskazanego w odpowiedzi MRiRW na interpelację.

W ramach interwencji I.13.2 *Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych* tworzące się podmioty mogą liczyć na wsparcie finansowe pierwszych 5 lat działania, licząc od dnia uznania (uzyskania statusu uznanej OP lub GPR, rejestry prowadzone w ARiMR) - w przypadku uznanych OP do 100 tys. euro rocznie, uzależnionym od wysokości obrotów rocznych.

Należy podkreślić, że zarówno uznane OP jak i GPR to podmioty, których członkowie dysponują znacznym potencjałem produkcyjnym np. w przypadku zrzeszania producentów trzody chlewnej ich łączny potencjał liczony jest w tysiącach sztuk rocznie na jedną GPR.

W ostatnich latach ponad 90 proc. GPR tworzyło się w formie spółdzielni. Na koniec 2022 r. w rejestrach ARiMR figurowało 1089 uznanych GPR. Stopień zorganizowania polskich rolników ocenia się na ok. 10-15 proc. - w krajach zachodnich UE wynosi on od 60 do blisko 100 proc.

W okresie przedakcesyjnym Polski z UE, grupy producentów rolnych otrzymywały pomoc krajową na pokrycie kosztów administracyjnych ich działalności (dużo mniejszą niż od wejścia do UE), ale pomoc ta spowodowała, że proces ich tworzenia rozpoczął się.

Mając powyższe na uwadze, aby spółdzielnie rolników mogły zacząć powstawać w większej liczbie, potrzebują wsparcia na pokrycie kosztów administracyjnych ich działania w pierwszych 5 latach. Wiązałoby się to jednak z poszerzeniem zakresu implementacji art. 75 Rozporządzenia PEiR (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach WPR i finansowanych z EFRG i EFRROW o zakładanie przedsiębiorstw wiejskich związanych z rolnictwem, zgodnie z treścią w/w artykułu ust. 2 pkt. b):

2. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na podstawie niniejszego artykułu wyłącznie w celu udzielania pomocy na:

a) rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, którzy spełniają warunki przewidziane przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR zgodnie z art. 4 ust. 6;

b) zakładanie przedsiębiorstw wiejskich związanych z rolnictwem lub leśnictwem, w tym rozpoczynanie działalności przez nowych rolników, lub dywersyfikację dochodów gospodarstw domowych rolników poprzez rozwijanie działalności pozarolniczej

Ustęp 4 wskazuje, że Państwa członkowskie przyznają wsparcie w formie płatności ryczałtowych lub instrumentów finansowych lub połączenia obu tych środków. Wsparcie ogranicza się do maksymalnej kwoty pomocy w wysokości 100 000 EUR i można je zróżnicować zgodnie z obiektywnymi kryteriami.

Innym sposobem wsparcia zakładania spółdzielni rolników mogą być środki z budżetu państwa np. od 50 do 100 tys. zł rocznie przez pierwsze 5 lat działania spółdzielni (kwota wsparcia uzależniona od obrotu spółdzielni). Z uwagi na przewidywaną liczbę zakładanych spółdzielni rolników - kilka, kilkanaście rocznie (dane szacunkowe), nie wiązałoby się ze znaczącym obciążeniem budżetu. Takie rozwiązanie wymaga notyfikacji Komisji Europejskiej.

Mówiąc o rozwoju spółdzielni rolników należy podkreślić, że dotyczy to szczególnie producentów rolnych mających niewielką lub średniej wielkości jak na nasz kraj produkcję rolną, którzy mogliby zrzeszyć się w spółdzielnie, aby przetrwać na rynku - jako uzupełnienie do uznanych OP lub GPR, które zrzeszają zazwyczaj producentów rolnych o znacznej produkcji. Status spółdzielni rolników mogłyby również uzyskiwać spółdzielnie rolnicze, prowadzące działalność o małej skali, głównie w środowisku lokalnym.

Odrębnym zagadnieniem jest potrzeba zwiększenia wysiłków nad poprawą świadomości producentów rolnych nt. zwiększenia ich gospodarczego zorganizowania (informacja, szkolenia, doradztwo, itp.), którzy w większości w Polsce działają na rynku w pojedynkę. W przypadku powstawania spółdzielni rolników, potrzebne będą także uproszczone wymogi wsparcia inwestycji tych podmiotów. Sprawa rozwoju spółdzielni rolników jest dość złożona i wymaga w/w kompleksowych działań, bez których, jak wynika z kilku lat doświadczeń we wdrażaniu ustawy, spółdzielnie te nie powstają.

Jeszcze raz dziękujemy Pani Posel za zainteresowanie się tematyką spółdzielni rolników oraz deklarujemy wsparcie merytoryczne w przypadku dalszych działań w tym zakresie.

dr inż. Mieczysław Grodzki
Prezes Zarządu
Krajowej Rady Spółdzielczej

MRiRW uwzględniło postulat zgłoszony przez KRS

Ekoschematy - środki dla RSP

W ministerstwie rolnictwa trwają prace nad nowymi warunkami wsparcia w zakresie ekoschematów. Niestety, po raz kolejny ma ono obejmować gospodarstwa do 300 ha, co dyskryminuje rolnicze spółdzielnie produkcyjne. Krajowa Rada Spółdzielcza w dniu 27 listopada br. wystosowała w tej sprawie pismo do Ministra Rolnictwa Czesława Siekierskiego.

W związku z toczącymi się pracami nad nowymi warunkami wsparcia w zakresie ekoschematów oraz informacjami o przyjęciu propozycji wypłacania wsparcia w tym zakresie dla gospodarstw do 300 ha, Krajowa Rada Spółdzielcza zwraca się do Pana Ministra w następującej sprawie.

Powyższa propozycja w praktyce eliminuje rolnicze spółdzielnie produkcyjne z otrzymywania wsparcia, co jest dla rodzin rolniczych zrzeszonych w tych spółdzielniach dyskryminujące. Przekroczenie wskazanego limitu obszarowego gospodarstwa, wynika ze specyfiki RSP, w których zrzeszeni są głównie rolnicy (rodziny rolnicze) - członkowie spółdzielni, prowadzący wspólne gospodarstwo rolne. Średnio w spółdzielni tego typu na jednego członka przypada 20-30 ha gruntów rolnych, a spółdzielnia ma zazwyczaj 15-20 członków. Przy braku równych warunków wsparcia, wiele spółdzielni nie utrzyma działalności.

Zwracamy się do Pana Ministra z apelem o przyjęcie rozwiązania udzielania pomocy w ramach ekoschematów, uwzględniającego liczbę członków spółdzielni RSP - jako iloczyn liczby członków spółdzielni i wskazanego limitu.

Krajowa Rada Spółdzielcza popiera stanowisko Związku Rewizyjnego Spółdzielczości Rolniczej w Poznaniu, zgłoszone w tej sprawie.

*

Postulat KRS został uwzględniony, o czym poinformowała w dniu 16 grudnia br. Joanna Czaplą Dyrektorka Departamentu Płatności Bezpośrednich w Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *MRiRW dziękuje za zgłoszoną uwagę w kontekście spółdzielni rolniczych i pragnie poinformować, że kwestia ta zostanie uregulowana w przepisach wykonawczych do ustawy o Planie Strategicznym, tj. w rozporządzeniu w sprawie ekoschematów.* □

Chcą pracować nad zmianą wizerunku spółdzielczości

Spółdzielcze Forum Kobiet

4 grudnia br. w „Domu pod Orłami” odbyło się spotkanie Spółdzielczego Forum Kobiet. Tematem posiedzenia był wizerunek spółdzielczości i możliwość kształtowania pozytywnej narracji medialnej o spółdzielniach.

W spotkaniu uczestniczyło ok. 40 osób, głównie przedstawicielki spółdzielczości mieszkaniowej, która w szczególny sposób dotknięta jest falą hejtu w mediach. Podkreślić należy, że ok. 20 dużych warszawskich spółdzielni jest zarządzanych przez kobiety. Uczestniczki Forum stwierdziły, że mają już dość publicznego oczerniania spółdzielczości przez dziennikarzy oraz osoby skonfliktowane z władzami swoich spółdzielni. Pojedyncze przypadki nadużyć są generalizowane, a w efekcie tworzy się nieprzyjemna atmosfera wokół całego ruchu spółdzielczego.

Podczas Forum Krajową Radę Spółdzielczą reprezentowali: Przewodniczący ZO KRS **Andrzej Półrolniczak** oraz wiceprezesi Zarządu KRS: **Ryszard Jaśkowski** i **Waldemar Broś**. Obecny był także senator **Waldemar Witkowski.** □

Wystąpienie do Przewodniczącego Senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych

Propozycje zmian w Ustawie o rachunkowości

Krajowa Rada Spółdzielcza w dniu 28 listopada br. poprosiła Przewodniczącego Senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych Senatora Kazimierza Kleinę o zgłoszenie poprawek do procedowanej ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw (Druk 726). Poprawki spółdzielców dotyczą zmian w Ustawie o rachunkowości:

1) art. 63q otrzymuje brzmienie:

Art. 63q. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do jednostek będących:

- 1) spółką kapitałową;
- 2) spółką komandytowo-akcyjną;
- 3) spółką jawną lub komandytową, której wszystkimi współnikami ponoszącymi nieograniczoną odpowiedzialność są spółki kapitałowe, spółki komandytowo-akcyjne lub spółki z innych państw o podobnej do tych spółek formie prawnej;
- 4) zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji;
- 5) bankiem krajowym, oddziałem instytucji kredytowej albo oddziałem banku zagranicznego w rozumieniu odpowiednio art. 4 ust. 1 pkt 1, 18 i 20 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, pod warunkiem, że są jednostką, o której mowa w art. 63r ust. 1 ustawy.

2. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do funduszy inwestycyjnych otwartych, funduszy inwestycyjnych zamkniętych, specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz alternatywnych spółek inwestycyjnych, o których mowa w przepisach o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

2) art. 63s otrzymuje brzmienie:

- Art. 63s. 1. Jednostki będące:
- 1) jednostką średnią będącą emitentem papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych Europejskiego Obszaru Gospodarczego
  - 2) jednostką małą będącą emitentem papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
  - 3) małą i niezłożoną instytucją w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 145 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.* I, 11), zwanego dalej „rozporządzeniem (UE) nr 575/2013”, jeżeli są jednocześnie:

- jednostką dużą w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1d ustawy, albo
  - jednostką małą w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1b ustawy, będącą emitentem papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych Europejskiego Obszaru Gospodarczego, albo
  - jednostką średnią w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1c ustawy, będącą emitentem papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- 4) wewnętrznym zakładem ubezpieczeń w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 53a ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 838),
  - 5) wewnętrznym zakładem reasekuracji w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 53b ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej - mogą sporządzać sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju niezawierającą wszystkich informacji, o których mowa w art. 63r ust. 2, zwaną dalej „uproszczoną sprawozdawczością zrównoważonego rozwoju”.

2. Uproszczona sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju zawiera:

- 1) zwięzły opis modelu biznesowego i strategii biznesowej jednostki;
- 2) opis polityk jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju;
- 3) opis najważniejszych rzeczywistych lub potencjalnych niekorzystnych skutków funkcjonowania jednostki dla kwestii zrównoważonego rozwoju oraz wszelkich działań podjętych w celu zidentyfikowania i monitorowania takich rzeczywistych lub potencjalnych niekorzystnych skutków, zapobiegania im, łagodzenia ich lub usunięcia ich;
- 4) opis najważniejszych ryzyk dla jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju oraz sposobu zarządzania tymi ryzykami przez jednostkę;
- 5) kluczowe wskaźniki niezbędne dla ujawnienia informacji, o których mowa w pkt 1-4.

3. Uproszczoną sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju sporządza się zgodnie ze standardami sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju dla małych i średnich jednostek.

4. Decyzję o sporządzeniu uproszczonej sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju podejmuje kierownik jednostki.

3) art. 66 ust. 11 otrzymuje brzmienie:

11. Wspólnicy lub udziałowcy jednostek dużych podlegających obowiązkowi sporządzania sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju lub sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju grupy kapitałowej, z wyjątkiem jednostek będących emitentami papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych Europejskiego Obszaru Gospodarczego, którzy posiadają co najmniej 5% praw głosów lub co najmniej 5% kapitału zakładowego lub co najmniej 5% kapitału akcyjnego w jednostce, mogą - działając pojedynczo lub grupowo - złożyć projekt uchwały albo postanowienia organu zatwierdzającego o sporządzeniu sprawozdania dotyczącego określonych elementów sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju lub sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju grupy kapitałowej przez niezależnego dostawcę usług atestacyjnych w rozumieniu art. 2 pkt 32 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, innego niż firma audytorska przeprowadzająca badanie ustawowe lub podmiot należący do jej sieci oraz o udostępnieniu takiego sprawozdania organowi zatwierdzającemu.

UZASADNIENIE

Projektowane przepisy art. 63q oraz art. 63s w zw. z art. 63r ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości nie są wystarczająco precyzyjne w odniesieniu do zakresu podmiotowego jednostek obowiązanych do sporządzenia sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju.

W art. 63q ust. 1 pkt 5 projektu ustawy, wskazano, że przepisy rozdziału 6c „Sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju” stosuje się m.in. do jednostek będących „5) bankiem krajowym”, przy czym nie określono w tej regulacji, że dotyczy ona wyłącznie banku krajowego będącego jedną z jednostek, o których mowa w art. 63r ust. 1 projektu ustawy. W efekcie czego należy przyjąć, że cały rozdział 6c ma zastosowanie do banków krajowych w rozumieniu ustawy - Prawo bankowe, w tym do wszystkich banków spółdzielczych.

Idąc dalej, w art. 63r ust. 1 projektu ustawy wskazano, że jednostka mała i jednostka średnia będąca emitentem papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz jednostka duża obowiązane są do sporządzenia sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju. Artykuł ten zawiera zatem pełen katalog podmiotów obowiązanych do sporządzania sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju. Tymczasem w przypadku banku krajowego mamy do czynienia z powstaniem obowiązku sporządzenia sprawozdania zrównoważonego rozwoju na mocy art. 63q ust. 1 projektu ustawy, co budzi oczywistą wątpliwość i jest niezgodne z art. 19a dyrektywy CSRD. Szczególnie w świetle brzmienia art. 63s ust. 1 projektu ustawy, w którym pojawia się nam nowy krąg podmiotów, które na zasadzie odstępstwa od art. 63r ust. 1 projektu ustawy mogą sporządzać uproszczoną sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju.

W tej regulacji nie ma już mowy o banku krajowym, a mowa jest o *małej i niezłożonej instytucji* w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 145 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.).

Raz jeszcze należy podkreślić, że zgodnie z art. 63q ust. 1 projektu ustawy małe i niezłożone instytucje (np. banki spółdzielcze) są obowiązane do sporządzenia sprawozdania zrównoważonego rozwoju, ponieważ projektowana regulacja nie ogranicza katalogu podmiotów obowiązanych wyłącznie do: dużej jednostki, średniej jednostki będącej emitentem i małej jednostki będącej emitentem. W efekcie, nie jest jasne czy do małych i niezłożo-

nych instytucji nie będących emitentami (np. banki spółdzielcze), ale będących bankiem krajowym ma zastosowanie cały rozdział 6c ustawy, czy jedynie na zasadzie wskazanej w art. 63s projektu ustawy, która stanowi odstępstwo od zasady określonej art. 63r projektu ustawy, jednostki te będąc emitentami mogą sporządzać uproszczoną sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju.

Kwestii rozstrzygnięcia obowiązku sprawozdawczego przez małe i nieskomplikowane instytucje nie będące emitentami nie ułatwia brzmienie art. 11 ust. 5 pkt 3 lit. c projektu ustawy, gdzie odmiennie od art. 63s projektu, dookreślono podmiotowe wymogi związane z terminami sporządzania sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju po raz pierwszy. W przywołanym przepisie wprost wskazuje się kiedy i za jaki okres małe i niezłożone instytucje, które jednocześnie są dużą jednostką, średnią jednostką będącą emitentem oraz małą jednostką będącą emitentem, obowiązane są do sporządzenia sprawozdania zrównoważonego rozwoju. Przy czym w żaden sposób nie odniesiono się w tym miejscu do małych i niezłożonych instytucji, o których mowa w art. 63s ust. 1 pkt 3 - (w tym także emitentów i nie emitentów), które na zasadzie odstępstwa od obowiązku wyrażonego w art. 63r. 1 ustawy - mogą sporządzać uproszczoną sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju. W efekcie nie jest też jasne, czy, od kiedy i w jaki sposób sprawozdawca powinny banki spółdzielcze, które nie są

emitentami, a są małymi i niezłożonymi instytucjami w rozumieniu rozporządzenia CRR. Zaproponowane zmiany porządkują tę kwestię i w sposób jasny określają katalog podmiotów obowiązanych do sporządzania sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju.

W art. 63s projektu ustawy proponujemy także uzupełnić ten przepis o ust. 4 wskazujący na organ decydujący o możliwości sporządzenia przez podmioty wymienione w tym artykule uproszczonej sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju. Należy przy tym zauważyć, że w projekcie ustawy przewidziano, iż co do zasady to organ zatwierdzający ma wyłączną kompetencję w przypadku możliwości zastosowania przez jednostkę uproszczeń (por. art. 1 pkt 18 (dodanie art. 49c) projektu zmiany ustawy o rachunkowości, art. 1 pkt 33 (dodanie w art. 80 ust. 4) projektu zmiany ustawy o rachunkowości). Jednakże sprawozdanie zrównoważonego rozwoju jest częścią sprawozdania z działalności i z tego względu to kierownik jednostki powinien decydować o tym, czy jednostka ma skorzystać z uproszczenia sprawozdawczości.

Dodatkowo w zmianie w art. 66 ust. 11 ustawy - proponujemy w zakresie podmiotu akredytowanego odnieść się do jego prawidłowej definicji wprowadzonej w art. 2 pkt 32 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym tj. do definicji niezależnego dostawcy usług atestacyjnych w rozumieniu tej ustawy. Zmiana ta ma charakter wyłącznie porządkujący. □

Klub Działaczy Spółdzielczych przy Zarządzie KRS

Życzenia dla spółdzielców - seniorów

10 grudnia br. na świątecznym spotkaniu zgromadzili się członkowie Klubu Działaczy Spółdzielczych skupiającego emerytowanych pracowników i działaczy spółdzielczości.

Podczas spotkania najserdeczniejsze życzenia przekazali Prezes Zarządu KRS **Mieczysław Grodzki** i Wiceprezes Zarządu KRS **Ryszard Jaśkowski**. Spotkanie prowadził Prezes Klubu Działaczy Spółdzielczych **Bogdan Augustyn**, który całe swoje życie zawodowe związany był ze „Społem”. Jak podkreślali przedstawiciele władz KRS, Klub jest ważnym świadectwem więzi międzyspółdzielczych, które nie ustają wraz z końcem pracy zawodowej. Obecnie jest to najstarsza organizacja działająca w „Domu pod Orłami” - jej zebranie założycielskie odbyło się 19 października 1966 r., w 2026 r. przypadnie więc 60. rocznica jego działalności. - Możecie zawsze liczyć na nasze wsparcie - powiedział Mieczysław Grodzki - a jubileusz Klubu uhonorujemy wydaniem jego monografii. Podczas spotkania członkowie otrzymali upominki oraz kalendarze na 2025 rok. □

W piśmie przekazanym Prezesowi Rady Ministrów w dniu 13 grudnia 2024 r. Prezes Zarządu KRS dr inż. Mieczysław Grodzki apeluje o interwencję w sprawie Spółdzielni Mieszkaniowej „Na Skraju” w Warszawie, która została wykreślona z ewidencji gruntów i budynków z pozycji władających 39 działkami.

Jak czytamy: „Na działkach tych w okresie PRL zbudowane zostały trzy osiedla, mające łącznie 60 budynków zamieszkałych przez 4 tys. mieszkańców. Budownictwo wielorodzinne odbywało się w tamtym okresie historii Polski wyłącznie na gruntach należących do Skarbu Państwa - państwo przejęło na własność większość gruntów na terenie miast. Spółdzielnia, jako inwestor, zawierała umowę powierniczą z inwestorem zastępczym, który prowadził inwestycję na jej rzecz. Spółdzielnia natomiast, jako inwestor bezpośredni, finansowała budowę poprzez zaciągnięty kredyt w Narodowym Banku Polskim.

Wprowadzone zostało w 1961 r. prawo użytkowania wieczystego, co oznaczało, że grunty pod budynkami spółdzielni pozostawały własnością państwa, a spółdzielnie występowały do właściwych organów administracyjnych o wydanie decyzji ustanowieniu na ich rzecz prawa użytkowania wieczystego do tych gruntów. Od 1990 r., w wyniku zmian ustrojowych, grunty Skarbu Państwa zabudowane budynkami spółdzielczymi zostały przekazane nowoutworzonym jednostkom samorządu terytorialnego tj. gminom.

Problem nieuregulowanych gruntów dotyka wiele spółdzielni w Polsce. Z szacunkowych danych wynika, że dotyczy on ok. 1 miliona osób w Polsce mieszkających w budynkach stojących na spornych gruntach. W samej Warszawie problem dotyczy ok. 300 tys. osób i ok. 400 ha gruntów. Rozmowy dotyczące uregulowania gruntów toczą się od 30 lat. Obecnie jednym z forum, na którym

KRS interweniuje u Prezesa Rady Ministrów

Problem dotyczy miliona osób...

W ostatnim czasie doszło do w Warszawie do wykreślenia z ewidencji gruntów i budynków (EGIB) spółdzielni mieszkaniowej jako władającej gruntami, których stan prawny dotychczas nie został uregulowany. Ta kontrowersyjna decyzja skłoniła Krajową Radę Spółdzielczą do wystąpienia w tej sprawie do Prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska.

toczą się prace nad rozwiązaniem w/w problemu jest Parlamentarny Zespół ds. Spółdzielni Mieszkaniowych.

Głównymi przeszkodami w regulacji stanu prawnego gruntów podnoszonymi przez władze miast są roszczenia byłych właścicieli lub spadkobierców, w tym roszczenia wynikające z tzw. „dekretu Bieruta”, a także kwestie związane z określeniem terenów niezbędnych do prawidłowego korzystania z budynków spółdzielni.

Spółdzielnie informują, że samorządy nie ustanawiają prawa użytkowania wieczystego, także w przypadku braku roszczeń byłych właścicieli. Są także inne problemy w tym zakresie np. ustalenie „obszaru niezbędnego do prawidłowego korzystania z gruntu” - zapis zawarty w ustawie o gospodarce nieruchomościami.

Problemy z brakiem uregulowania w/w gruntów, rodzą negatywne konsekwencje dla setek tysięcy mieszkańców spółdzielni w całej Polsce. Dotyczy to m.in. takich miast jak Białystok, Katowice, Łódź, Poznań, a przede wszystkim Warszawa. Pomimo niewywiązywania się przez gminy ze swojego prawnego obowiązku uregulowania stanu prawnego gruntów na rzecz spółdzielni, mieszkańcy z tych terenów niejednokrotnie są obciążani wysokimi opłatami za bezumowne korzystanie z gruntów. Jest to wysoce niesprawiedliwe. Spółdzielcy

obawiają się również utraty praw do wybudowanej przez spółdzielnie mieszkaniowe z środków wniesionych przez członków spółdzielni m.in. parkingów, placów zabaw, dróg wewnętrznych, terenów rekreacyjno-sportowych oraz urządzonych terenów zieleni.

W nawiązaniu do powyższego pragniemy poinformować Pana Premiera, że KRS w ostatnich latach podjęła kilkakrotnie próbę rozwiązania problemu nieuregulowanych gruntów tj. w 2021 roku, w tym także poprzez podjęcie Uchwały nr 32/2021 Zgromadzenia Ogólnego KRS z dnia 8 grudnia 2021 r. wraz z projektem ustawy o zmianie ustawy o przekształceniu prawa wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności, przekazując stanowisko wraz z w/w uchwałą ZO KRS i projektem zmiany ustawy stosownym Władzom Centralnym.

Potrzebę rozwiązania problemu nieuregulowanych gruntów KRS ponowiła w dniu 4 października 2023 roku, kierując stanowisko KRS do Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy oraz Przewodniczącej Rady m. st. Warszawy wraz z Uchwałą nr 24/2023 Zgromadzenia Ogólnego KRS w sprawie niezwłocznego podjęcia działań mających na celu ustanowienie prawa użytkowania wieczystego na rzecz spółdzielni mieszkaniowych w Warszawie.

Mimo kilku prób przyjęcia zmian legislacyjnych w tym zakresie, problem w dalszym ciągu nie został rozwiązany. Istnieje pilna potrzeba przyjęcia rozwiązań, aby uregulować prawnie w/w grunty, które w sposób efektywny i uczciwy pozwolą ustanowić tytuł prawny przedmiotowych gruntów na rzecz spółdzielni mieszkaniowych. Jest to również bardzo potrzebne mieszkańcom osiedli zlokalizowanych na tych gruntach.

Mając na uwadze powyższe, zwracam się do Pana Premiera z prośbą o podjęcie skutecznych działań na rzecz rozwiązania tego problemu. Kwestia ta wywołuje bowiem nadal negatywny odbiór społeczny.

✓ W Sejmie trwają prace nad rządowym projektem Ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów który jest implementacją przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2167 z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów oraz w sprawie zmiany dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/EJ. (...). Krajowa Rada Spółdzielcza w piśmie z 26 listopada br. skierowanym do posłanki Krystyny Skowrońskiej, przewodniczącej Sejmowej podkomisji stałej ds. instytucji finansowych podkreśliła, że istotna jest jak najszybsza i bezkonfliktowa implementacja powyższej dyrektywy, wpływającej także na spółdzielczy sektor finansowy.

Założenia przyjęte w dyrektywie 2021/2167 mają służyć realizacji kompleksowej strategii rozwiązania problemu nieobsługiwanych kredytów (...) w wymiarze unijnym. Obecnie brak jest bowiem jednolitych regulacji harmonizujących przenoszenie portfeli kredytów zagrożonych przez banki na podmioty spoza sektora bankowego oraz brak jest określonych wymogów dla uczestników rynków wtórnych nieobsługiwanych umów o kredyty. □

Kalendarium:

- ✓ **4 grudnia** - posiedzenie Komisji Spółdzielczości Ekonomii Społecznej ZO KRS.
- ✓ **4 grudnia** - Zgromadzenie Prezesów Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości.
- ✓ **4 grudnia** - Spółdzielcze Forum Kobiet. Spotkanie w sali im. Stanisława Wojciechowskiego w „Domu pod Orłami”.
- ✓ **5 grudnia** - Ogólnopolskie Forum Spółdzielni Energetycznych - spotkanie XII.
- ✓ **11 grudnia** - posiedzenie Komisji Spółdzielczości Rolniczej ZO KRS.
- ✓ **11 grudnia** - posiedzenie Komisji Finansów Spółdzielczych ZO KRS.
- ✓ **12 grudnia** - posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej.
- ✓ **14 grudnia** - seminarium „Sztuka spółdzielczości: historia i przyszłość”. Organizator: Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, początek godz. 12.00.
- ✓ **17 grudnia** - szkolenie „Zamknięcie ksiąg rachunkowych i sporządzenie sprawozdania finansowego za rok 2024”. Organizator: KRS

✓ **W grudniu wiele spółdzielni kulturuje świąteczne tradycje i podejmuje inicjatywy na rzecz swoich pracowników.** W Fordońskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Bydgoszczy odbywa się np. „Mikołajkowa poczta”, która polega na tym, że pracownicy wraz z całymi rodzinami tworzą kartki z życzeniami, które następnie wkładane są do specjalnej skrzynki pocztowej, a w dniu 6 grudnia przekazywane adresatom. Odbywa się także zbiórka darów i pieniędzy na wybrany cel - w tym roku było to wsparcie Stowarzyszenia „Projektując lepsze jutro”, które tworzy miejsce spotkań dla dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych. Udało się zebrać cztery kartony gier edukacyjnych i puzzli, a z zebranych pieniędzy zakupiono artykuły do prac kreatywnych (farbki, bloki techniczne, pędzle itp.). - Tworzymy tu zgrany zespół, który dzięki podobnym akcjom, może pielęgnować relacje - mówi Magdalena Fiks, inspektor ds. PR w Fordońskiej SM. □

Zmiany w statucie Związku

W dniu 21 listopada br. odbył się Nadzwyczajny Zjazd Delegatów KZRSS „Społem”. Zwołanie Zjazdu Nadzwyczajnego było realizacją ustaleń 51 Zjazdu Delegatów KZRSS „Społem” z listopada 2023 roku, który zobowiązał Zarząd do podjęcia działań w kierunku wprowadzenia zmian w statucie Związku.

Zjazdowi, w którym wzięło udział 129 delegatów wybranych przez zrzeszone spółdzielnie, przewodniczyła **Anna Tylkowska** („Społem” WSS Śródmieście) Przewodnicząca Rady Nadzorczej KZRSS „Społem”. Obok niej zasiadły wiceprzewodniczące: **Maria Wawraszek-Gruszka** („Społem” PSS Robotnik w Zamościu) i **Grażyna Raniewicz-Lis** („Społem” Poznańska Spółdzielnia Spożywców), sekretarzem Zjazdu był **Wiesław Sznaza** („Społem” PSS Elbląg).

Podczas obrad przyjęło cztery uchwały wprowadzające zmiany w statucie KZRSS „Społem”. Dotyczyły one umożliwienia Związkowi wykonywania lustracji także w spółdzielniach niezrzeszonych oraz rozszerzenia zakresu jego zadań o prowadzenie archiwum dokumentacji zlikwidowanych spółdzielni spożywców. Będzie to znaczne ułatwienie, gdyż dotąd spółdzielnie spożywców przekazywały swoje dokumenty do różnych archiwów na terenie całego kraju, przez co trudniej było dotrzeć do potrzebnych danych.

Zjazd był nie tylko miejscem merytorycznych obrad, ale także okazją do przekazania delegatom sprawozdania z realizacji uchwały programowej na lata 2023-2027. Podczas obrad została także zaprezentowana nowa aplikacja „Społem”, a menedżer projektu **Ignacy Chrzanowski** przedstawił kierunki zmian technicznych i rozwoju programu lojalnościowego „Społem znaczy Razem”. Firma „Proficard” zajmująca się obsługą programu lojalnościowego już w tym roku rozpoczęła przepinanie spółdzielni na tzw. nowy silnik - finalnie prace mają się zakończyć do końca marca 2025.

Prezes Zarządu KZRSS „Społem” **Ryszard Jaśkowski** zaprosił zgromadzonych do aktywnego wsparcia promocji znaku „Społem” poprzez współfinansowanie nowego spotu reklamowego emitowanego w Polsat News w tzw. prime time - czyli w godz. 18.00 do 22.00. □

✓ **Polskie Towarzystwo Mieszkanio-we zorganizowało w dniu 22 listopada br. konferencję „Przyszłość mieszkalnictwa w Polsce. Perspektywy wykorzystania środków z programów rządowych i europejskich przez spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe”.** Uczestniczyło w niej ok. 90 przedstawicieli spółdzielni mieszkaniowych, organizacji zrzeszających zarządców nieruchomości oraz firm wspomagających wdrażanie odnawialnych źródeł energii. Krajową Radę Spółdzielczą reprezentowali Prezes Zarządu **Mieczysław Grodzki** i Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego KRS **Andrzej Pótrolniczak**. Uczestnicy zgodnie stwierdzili, że korzystanie z OZE ma przyszłość, wymaga jednak przede wszystkim umiejętnie przygotowanych projektów, umożliwiających dofinansowanie ze środków europejskich oraz programów rządowych. □

fot. FB Mazowiecki Oddział Regionalny ARIMR.

✓ **26 listopada br. w Auli SGGW w Warszawie odbyła się Gala Agrobiznesu 2024 z udziałem ponad 200 przedstawicieli sektora rolno-spożywczego, organizacji rolniczych i doradztwa rolniczego.** KRS, która była patronem tego wydarzenia, reprezentował Prezes Zarządu **Mieczysław Grodzki** i Zastępca Prezesa **Waldemar Broś**. Podczas Gali honorowy tytuł „Wzorowego Agropresiębiorcy RP 2024” otrzymał **Andrzej Jarmasz**, prezes Strzeleckiej Spółdzielni Producentów Mleka w Strzelcach Krajeńskich. □

Zgromadzenie odbyło się w formule hybrydowej, ale znaczna większość prezesów uczestniczyła w nim stacjonarnie - w sumie wzięło w nim udział 293 prezesów na 306 zrzeszonych banków spółdzielczych. Obecni byli także członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku BPS, Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, dyrektorzy, emerytowani prezesi, przedstawiciele ogólnopolskich organizacji działających na rzecz banków spółdzielczych. Krajową Radę Spółdzielczą reprezentował Prezes Zarządu **Mieczysław Grodzki**, obecny był także Prezes Związku Banków Polskich **Tadeusz Bialek** i Prezes Krajowego Związku Banków Spółdzielczych **Małgorzata Iwanicz-Drozdowska**. Obrady prowadził **Kazimierz Majewski** Wiceprzewodniczący Rady Zrzeszenia Banku BPS.

Prezes Zarządu Banku BPS **Artur Adamczyk** przedstawił informację na temat bieżącej sytuacji finansowej Zrzeszenia, podsumował realizację Strategii Zrzeszenia na lata 2024-2027, omówił postępy prac w projekcie *Zrzeszeniowa Hurtownia Danych* oraz *Funkcjonalności kartowe online*.

Ważną częścią obrad było głosowanie i przyjęcie do realizacji kolejnego projektu zrzeszeniowego, czyli utworzenia w Banku BPS Zrzeszeniowego zespołu reagowania na cyberzagrożenia SOC. Ma on zrzeszonym bankom spółdzielczym zapewnić nieprzerwaną reakcję na cyberzagrożenia (w trybie 24/7), monitoring logów i zdarzeń z infrastruktury teleinformatycznej, zaawansowaną ochronę przed złośliwym oprogramowaniem oraz bieżące pozyskiwanie informacji o cyberzagrożeniach. Scentralizowany system pozwoli bankom na wymianę informacji o cyberzagrożeniach w Zrzeszeniu, zapewni także zarządzanie incydentami zgodnie z europejskim rozporządzeniem w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej (DORA).

Pożegnanie długoletniej Głównej Księgowej i Dyrektora Departamentu Rachunkowości i Sprawozdawczości Banku BPS **Anny Zawady**. Od prawej: **Artur Adamczyk**, **Anna Zawada**, **Mieczysław Grodzki**, **Maciej Palej**, **Kazimierz Majewski** i **Jacek Drzyzga** (fot. BPS).

Zgromadzenie Prezesów Zrzeszenia BPS

Inwestują w cyberbezpieczeństwo

W dniu 4 grudnia br. w sali konferencyjnej Airport Hotel Okęcie w Warszawie obradowało Zgromadzenie Prezesów Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości. Podczas spotkania zdecydowano o powołaniu Zrzeszeniowego zespołu reagowania na cyberzagrożenia (SOC), co jest jednym z filarów Strategii Zrzeszenia BPS.

Wręczenie statuetki „Złoty Laur Spółdzielczości” za działalność społeczno-kulturalną spółdzielni. Od lewej: **Mieczysław Grodzki**, **Kazimierz Majewski** i **Maciej Palej** (fot. BPS).

Prezes Zarządu KRS **Mieczysław Grodzki** w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na te aspekty działalności banków spółdzielczych zrzeszonych w BPS, które związane są z zaangażowaniem w życie lokalnych społeczności, tworzeniem stabilnych fundamentów finansowych dla rodzin i przedsiębiorstw, a przede wszystkim promowaniem idei spółdzielczości, która wzmacnia więzi społeczne. Jednym z przejawów tych działań jest coroczna organizacja ogólnopolskiego programu „TalentowiSKO”, którego celem jest edukacja dzieci i młodzieży w obszarze finansów. Banki wspierają także lokalną społeczność konkursami „Spółdzielnia dobrych serc” oraz „Inkubator szkolnych biznesów”, co pobudza przedsiębiorczość i uczy najmłodszych pozytywnego myślenia o pieniądzu. Otaczają opieką wiele spółdzielni uczniowskich. Za osiągnięcia na niwie społecznej Kapituła Nagród Krajowej Rady Spółdzielczej przyznała Bankom Spółdzielczym Zrzeszonym w Banku BPS statuetkę „Złoty Laur Spółdzielczości”, którą w imieniu Zrzeszenia odebrał Przewodniczący Rady Zrzeszenia **Kazimierz Majewski** wraz z Prezesem Banku BPS **Arturem Adamczykiem**.

Krajowa Rada Spółdzielcza uhonorowała także odznaką „Zasłużony działacz ruchu spółdzielczego” długoletnią Główną Księgową Banku BPS **Annę Zawadę** Dyrektora Departamentu Rachunkowości i Sprawozdawczości Banku BPS, która z końcem września przeszła na emeryturę. Przedstawiciele Banków Spółdzielczych, z którymi współpracowała na co dzień, żegnali ją owacją na stojąco, dziękując udzielane przez lata fachowe wsparcie.

Tradycją dorocznego Zgromadzenia Prezesów Zrzeszenia BPS jest także przekazanie podziękowań tym prezesom banków spółdzielczych, którzy w ostatnim czasie przeszli na emeryturę, a także powitanie prezesów nowo powołanych. W bieżącym roku podziękowania odebrało pięcioro długoletnich prezesów, a kierownicze funkcje objęło 11 osób, w tym pięć pań.

Podczas Zgromadzenia ogłoszono także wyniki konkursu „Najlepszy Bank Spółdzielczy zrzeszony z BPS” za rok 2023. Tytuł Super Lidera Zrzeszenia otrzymał Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku, a Liderami Zrzeszenia zostały banki spółdzielcze z Ryk, Białej Rawskiej oraz Spółdzielczy Bank Powiatowy w Piaskach. Wyróżnienia otrzymały BS w Ostrowi Mazowieckiej, Hexa Bank Spółdzielczy, Powiatowy BS w Sokołowie Podlaskim, BS w Wolbromiu, BS w Zawadzkiem i Nadwiślański BS w Solcu-Zdroju. Nagrodzonym i wyróżnionym gratulujemy! □

Przedstawiciele zarządów banków spółdzielczych, którzy kierownicze funkcje objęli w bieżącym roku (fot. BPS).

Jubileusz Spółdzielni Mieszkaniowej Czechów w Lublinie

Pół wieku pracy na rzecz mieszkańców

W dniu 14 listopada br. jubileusz 50-lecia świętowała Spółdzielnia Mieszkaniowa „Czechów” w Lublinie - jedna z największych SM w mieście. Spółdzielnia została uhonorowana przez Krajową Radę Spółdzielczą odznaką „Za Zasługi dla Spółdzielczości”.

Uroczystość zgromadziła licznych gości oraz zasłużonych pracowników i działaczy samorządowych, którzy na przestrzeni lat przyczynili się do rozwoju Spółdzielni. Wśród honorowych uczestników byli m.in. Prezydent Miasta Lublina **Krzysztof Żuk**, Prezes Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej **Mieczysław Grodzki**, Prezes Zarządu Regionalnego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych w Lublinie **Bolesław Rykwa**, radni lubelskiej dzielnicy Czechów, przedstawiciele władz samorządowych, lokalnych instytucji i organizacji, a także przedsiębiorstw współpracujących ze Spółdzielnią.

Galę rozpoczął występ chóru Szkoły Podstawowej nr 16, po którym zabrał głos Prezes Zarządu SM Czechów **Sławomir Osiński**, podkreślając znaczenie pięciu dekad wspólnej pracy. Dzięki zaangażowaniu mieszkańców i pracowników SM Czechów jest dziś jedną z największych spółdzielni w Lublinie i w regionie,

a Czechów stał się jedną z najlepiej zagospodarowanych i zintegrowanych dzielnic w mieście.

Podczas uroczystości wręczono liczne odznaczenia i wyróżnienia. Prezes Mieczysław Grodzki uhonorował „Złotą Odznaką Spółdzielczość Polska” członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz zasłużonych pracowników, wręczył też odznaczenia „Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego”. Pracownicy SM Czechów otrzymali także przyznane przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę Złote Medale „Za Długoletnią Służbę”. Wojewoda Lubelski Krzysztof Komorski przekazał okolicznościowy dyplom uznania, a Prezydenta Miasta Krzysztof Żuk odznaczył Medalem Prezydenta Miasta Lublin zarówno Spółdzielnię, jak i jej długoletnich pracowników i działaczy. W uznaniu osobistego wkładu w rozwój mia-

sta i pełnej zaangażowania działalności społecznej Medalem „Zasłużony dla Miasta Lublin” odznaczony został również Prezes SM Czechów Sławomir Osiński.

Po części oficjalnej goście wysłuchali koncertu Łukasza Jemioły, a uroczystość zakończył spektakularny pokaz laserów, który opowiadał historię SM Czechów, ukazując najważniejsze momenty jej 50-letniego istnienia w niezwyklej grze światła i kolorów. □

Z okazji Jubileuszu Spółdzielnia Mieszkaniowa „Czechów” wydała pamiątkowy album, w którym dokumentuje swoją działalność od momentu powstania w 1974 r.

Można w nim znaleźć informacje o każdym z siedmiu spółdzielczych osiedli, których nazwy to nazwiska wybitnych polskich kompozytorów: Moniuszki, Chopina, Wieniawskiego, Lipińskiego, Paderewskiego, Szymanowskiego i Karłowicza. Łącznie SM Czechów administruje 150 budynkami rozmieszczonymi na powierzchni 191 ha gruntu, w większości będącego jej własnością. Zasoby stanowi 377 lokali użytkowych i 11797 mieszkań, w których zamieszkuje ponad 21 tys. osób. Pod koniec 2023 r. posiadała prawie 14 tys. członków.

Konferencja KZBS w siedzibie NBP

BS jako liderzy środowisk lokalnych

W dniu 28 listopada br. w siedzibie NBP miała miejsce konferencja Krajowego Związku Banków Spółdzielczych pod hasłem „Lider w środowisku lokalnym - rola banków spółdzielczych”.

Konferencja zgromadziła licznych przedstawicieli instytucji finansowych i nadzorczych, a także organizacji spółdzielczych i banków. Krajową Radę Spółdzielczą reprezentował Prezes Zarządu **Mieczysław Grodzki**. Obecni byli m.in.: **Jurand Drop** Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, **Marcin Mikołajczyk** Zastępca Przewodniczącego KNF, **Paweł Szalamacha** Członek Zarządu NBP, **Maciej Szczesny** Prezes Zarządu BFG, **Rafał Bednarek** Wiceprezes Zarządu BIK. Otwierając spotkanie Prezes KZBS **Małgorzata Iwanicz-**

-Drozdowska podkreśliła, że jego celem jest wymiana doświadczeń, jak być liderem stojąc na czele banku spółdzielczego w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu. Przemawiający byli zgodni co do tego, że cały sektor wykonał w ostatnim czasie ogromną pracę, która pozwala bankom na zajęcie pozycji liderów wielu lokalnych środowisk. Prezes KZBS przedstawiła I edycję raportu poświęconego lokalnemu zaangażowaniu bankowości

spółdzielczej, z którego wynika, że ma ona coraz większy udział w inicjatywach społecznych. Konferencja była okazją do rozstrzygnięcia XX edycji Konkursu „Bank Spółdzielczy w służbie społeczności lokalnej”. Laureatami zostali:

- I:** BS w Szczytnie
- II:** Rejonowy BS w Lututowie
- III:** - InoBank BS w Inowrocławiu, - BS Ziemi Górskich Karpatia. □

Zwycięzcy XX edycji Konkursu „Bank Spółdzielczy w służbie społeczności lokalnej” (fot. KZBS).

Inauguracja Międzynarodowego Roku Spółdzielczości

Ogólnym hasłem konferencji, która przyciągnęła ponad 3 tys. delegatów z przeszło 100 krajów, było *Spółdzielnie budują pomyślność dla wszystkich*, zaś hasłem rozpoczynających się nią obchodów Międzynarodowego Roku Spółdzielczości 2025 jest *Spółdzielnie budują lepszy świat*. Gospodarzem Konferencji była indyjska spółdzielnia produkująca nawozy sztuczne IFFCO należąca do największych spółdzielni na świecie, przy współudziale 18 innych organizacji spółdzielczych z tego kraju.

O randze spotkania świadczy fakt, że w ceremonii inauguracyjnej wziął udział premier Indii **Narendra Modi**. W swoim przemówieniu podkreślił ważną rolę, jaką spółdzielnie - a jest ich tu ponad 800 tysięcy - odgrywają w jego kraju. - Dla Indii spółdzielnie są sposobem na życie - powiedział. - Dla całego świata spółdzielnie są modelem biznesowym, ale jednocześnie spółdzielczość jest podstawą naszej kultury. To styl życia.

Premier opisał, w jaki sposób partnerstwo między rządem Indii a spółdzielniami było kluczem do zrównoważonego wzrostu, a ten wzrost *powinien być postrzegany w sposób skoncentrowany na człowieku. (...) Znaczenie spółdzielni nie ogranicza się do przepisów i regulacji, musimy wyjść ponad to - mówił dalej*, stwierdzając, że *duch spółdzielczości będzie życiem kraju*. Na koniec premier Modi podziękował ONZ za ogłoszenie roku 2025 Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości. - W tym Międzynarodowym Roku Spółdzielczości wzmocnimy tego ducha spółdzielczości. Będziemy iść naprzód z tym duchem spółdzielczości i będziemy wzmocnieni, będziemy pomyślnie się rozwijać - podsumował.

Głos zabrał również za pośrednictwem łącza wideo Sekretarz Generalny ONZ **António Guterres**. - Spółdzielnie takie jak te, które reprezentujecie, pokazują, jak ważne jest wspólne poszukiwanie rozwiązań dla globalnych wyzwań - powiedział. Mówił również o kluczowej roli spółdzielni w osiągnięciu Celów Zrównoważonego Rozwoju, zwłaszcza w świetle zbliżającego się Drugiego Światowego Szczytu Rozwoju Społecznego.

Prezydent MZS **Ariel Guarco** zaczął swoje wystąpienie od kolejnych podziękowań IFFCO wraz z innymi członkami MZS w Indiach za zorganizowanie

W dniach 25-30 listopada w stolicy Indii odbyła się Światowa Konferencja Spółdzielcza połączona z inauguracją Międzynarodowego Roku Spółdzielczości 2025, o czym pisaliśmy już w poprzednim numerze *Tęczy Polskiej*. Teraz możemy podać nieco więcej szczegółów o tym największym spółdzielczym wydarzeniu kończącym się roku.

Ariel Guarco Prezydent Międzynarodowego Związku Spółdzielczego wraz z przedstawicielami władz Związku podczas wciągania na maszt flagi Międzynarodowego Roku Spółdzielczego (źródło: Facebook ICAcoops)

Międzynarodowy Rok Spółdzielczości

Spółdzielnie budują lepszy świat

konferencji. - Zdecydowanie musimy wyjść poza nasze granice - kontynuował. - Jesteśmy przekonani do naszej doktryny, opartej na trwałych zasadach i wartościach, które pozwoliły nam być najważniejszą innowacją społeczną współczesnej ery, przez dwa stulecia i z pewnością jeszcze przez długi czas.

Dumni z tej tożsamości, wyjdźmy, aby objąć nowe pokolenia, tych, którzy nie znają praktyki zorganizowanej spółdzielczości, aby zintegrować tę wielką rodzinę liczącą miliard, a nawet więcej niż do miliard osób, którym spółdzielnie z pewnością zapewniają środki do życia - a niektórym do przetrwania - i nadal pokazujemy, że jest to najlepszy sposób dla nas wszystkich, aby mieć godne życie, nie pomijając nikogo i nie pozostawiając nikogo w tyle.

Koordinator ONZ w Indiach **Shombi Sharp** powtórzył te uwagi, nazywając Indie narodem będącym synonimem spółdzielczości. - Kiedy ludzie się łączą, świat staje się lepszy - mówił dalej i wyraził uznanie rządowi Indii za utworzenie Ministerstwa Spółdzielczości.

Podczas ceremonii otwarcia przemawiali również **Dasho Tshering Tobgay**, premier Bhutanu oraz **Manoa Kamikamica** wicepremier Fidzi. Głos zabrał także Minister Spółdzielczości Kenii **Wycliffe Ambetsa Oparanya**. Jak przypomniał - Spółdzielnie były kamieniem węgielnym rozwoju Kenii od czasu uzyskania niepodległości w 1963 r., co zo-

stało podkreślone przez utworzenie pierwszego Ministerstwa Spółdzielczości w Afryce w 1974 r.. Dziś nadal rozwijamy to dziedzictwo poprzez proponowaną ustawę o spółdzielniach, która jest obecnie rozpatrywana przez Zgromadzenie Narodowe. Ta przełomowa ustawa ma na celu zdefiniowanie odrębnych ról władz krajowych, federalnych i lokalnych w zarządzaniu spółdzielniami, zapewniając usprawnioną rejestrację, nadzór i kształtowanie polityki. Zajmując się wyzwaniem związanym z zarządzaniem, szczególnie w sektorze rolnym, ustawa ta wzmocni ruch spółdzielczy, napędzając wzmocnienie pozycji gospodarczej i zrównoważony wzrost w całej Kenii.

W ciągu dwóch następnego dnia podczas sesji plenarnych i tematycznych koncentrowano się na czterech zasadniczych tematach: „Tożsamość spółdzielcza”, „Polityka wspierająca spółdzielnie”, „Rozwijanie silnego przywództwa” i „Budowanie zrównoważonej przyszłości”. Wystąpiło na nich 100 prelegentów, w tym przedstawiciele ONZ, indyjskich urzędników państwowych i spółdzielców z całego świata. W rezultacie dyskusji przyjęto „Agendę Działania z New Delhi”, plan działań, który wzywa poszczególne spółdzielnie, społeczności, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, sektor prywatny, rządy, osoby kształtujące opinię publiczną i instytucje wielostronne do podjęcia konkretnych działań na rzecz sprawiedliwego społeczeństwa i bezpieczniejszej planety.

Ważnym momentem podczas konferencji było wręczenie Nagrody im. Pionierów Roczdelskich, najwyższego wyróżnienia przyznawanego przez MZS za wybitny wkład w rozwój międzynarodowego ruchu spółdzielczego. W tym roku otrzymał ją **dr Udai Shanker Awasthi**, dyrektor zarządzający IFFCO, co było też zapewne wyrazem uznania za wysiłek IFFCO w zorganizowaniu konferencji.

Dziękując za otrzymaną nagrodę laureat powiedział: - Jestem głęboko wdzięczny i zaszczycony otrzymaniem tej prestiżowej nagrody. To wyróżnienie należy się nie tylko mnie, ale całej rodzinie IFFCO, której poświęcenie i ciężka praca przyczyniły się do sukcesu spółdzielczości. Ta nagroda motywuje nas do dalszego przekraczania granic i odkrywania możliwości, które przynoszą korzyści społeczności rolniczej i sektorowi spółdzielczemu. Serdecznie dziękuję Międzynarodowemu Związkowi Spółdzielczemu za to wyróżnienie, które inspirowało nas do podtrzymywania i rozwijania ducha spółdzielczości na całym świecie.

Pierwszy dzień obrad Światowej Konferencji Spółdzielczej - przemawia Premier Indii Narendra Modi (źródło: Facebook ICAcoops).

Znaczną część uczestników konferencji w New Delhi stanowili młodzi spółdzielcy, wśród nich była Polka **Marcelina Zjawińska** z fundacji „Splot Społeczny” będąca zarazem wiceprezydentką Europejskiej Spółdzielczej Sieci Młodzieży YEEN i Komitetu Młodzieży MZS. Do tych właśnie młodych ludzi adresowane było wydarzenie pod nazwą „Coopathon” mające na celu wspólne wypracowanie innowacyjnych rozwiązań spółdzielczych dla globalnych wyzwań, takich jak zmiany klimatu, migracja i upowszechnianie nowych technologii. W nieformalnej atmosferze, poprzez gry, wspólne dyskusje młodzi ludzie z całego świata budowali trwałe mosty kontaktów, współtworzyli spól-

dzielcze rozwiązania dla przyszłości ruchu spółdzielczego. - Nasz ruch jest naprawdę międzypokoleniowy i musimy to pielęgnować! - podsumowała **Ana Aguirre**, prezydentka Komitetu Młodzieży MZS, która prowadziła „Coopathon”.

W New Delhi odbyło się także wiele innych spotkań, posiedzeń, w tym organizacji branżowych w ramach MZS, komitetów tematycznych, a także Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowego Związku Spółdzielczego. Przyjęto program działania Międzynarodowego Roku Spółdzielczego 2025, który powinien być okazją dla światowego ruchu spółdzielczego do zaangażowania się w całoroczne uwidacznianie wpływu i osiągnięć spółdzielni oraz planowania przyszłości, która buduje dobrobyt dla wszystkich. W ciągu najbliższych 12 miesięcy MZS zamierza pracować nad zwiększeniem widoczności spółdzielni i podnoszeniem świadomości społecznej na temat ich wkładu w zrównoważony rozwój; działać na rzecz wspierających ram prawnych i politycznych oraz promować wzrost i rozwój spółdzielni. Szczególny wysiłek ma być podjęty by zainspirować młodych ludzi do przyłączenia się do ruchu spółdzielczego w 2025 roku.

dr Adam Piechowski

Polskie spółdzielczynie dzielą się doświadczeniami

Spotkanie w KRS z turecką delegacją

W dniu 9 grudnia br. „Dom pod Orłami” odwiedziła dwudziestoosobowa grupa uczestniczek projektu dotyczącego wzmacniania kompetencji zawodowych i społeczne kobiet, realizowanego przez tureckie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej przy udziale środków UE.

Delegacji przewodniczyła **Süreyya Erkan** Dyrektor Generalna ds. Statusu Kobiet w Ministerstwie rodziny i polityki społecznej. Krajową Radę Spółdzielczą reprezentowali przedstawiciele Zarządu: Prezes **Mieczysław Grodzki** i Wiceprezes **Waldemar Broś**. Wizyta uczestniczek projektu w naczelnej organizacji spółdzielczej wynikała z zainteresowań spółdzielczością, jako formą dającą kobietom duże możliwości zawodowej samorealizacji. O swoich doświadczeniach związanych z prowadzeniem spółdzielni opowiedziały **Anna Tylkowska** Prezes Zarządu „Społem” WSS Śródmieście oraz **Magdalena Słobdzin** Wiceprezes Pruszkowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Członkinie tureckiej delegacji zadały mnóstwo bardzo szczegółowych pytań podkreślając, że polski system organizacji spółdzielczej umożliwia kobietom realizację ambitnych planów, co powinno być wzorem. □

Spotkanie w Delegaturze ZLSP w Rzeszowie

Zarząd ZLSP spotkał się z przedstawicielami zrzeszonych spółdzielni w Krakowie, Wrocławiu, Gdańsku, Warszawie, Poznaniu, Rzeszowie i w Puławach. Tematem spotkań były m.in. sprawy spółdzielcze i przygotowanie do zjazdu statutowego Związku w 2025 roku. Przewodniczący **Janusz Paszkowski** przedstawił m.in. zagadnienia związane z aktualną sytuacją organizacyjną i finansową, informował także o planowanej rozbudowie ośrodka SCSK w Gdańsku.

Spotkanie w Delegaturze ZLSP w Poznaniu

Był to również czas na wymianę doświadczeń i dyskusję o problemach, z którymi spotykają się dziś zarządy spółdzielni. Mówiono o sukcesach, ale

Koniec roku bogaty w wydarzenia

Przedświąteczne spotkania

W listopadzie i grudniu br. odbyły się spotkania w delegaturach ZLSP na terenie całego kraju. Składano świąteczne życzenia, ale także dyskutowano o tym, co czeka nas w 2025 roku.

także o wyzwaniach, przed którymi stoją zwłaszcza małe spółdzielnie pracy. Zwrócono uwagę na potrzebę opracowania lepszych, nowoczesnych rozwiązań prawnych. Międzynarodowy Rok Spółdzielczości ONZ w 2025 roku, powinien sprzyjać podejmowaniu wyzwań legislacyjnych i trosce o poprawę otoczenia prawnego spółdzielczości.

Spotkanie w Delegaturze ZLSP w Krakowie

Spotkania przebiegały w miłej atmosferze, a każde z nich kończyły życzenia zdrowia, powodzenia w pokonywaniu bieżących problemów oraz sukcesów w życiu osobistym, jak i zawodowym.

Europejska sieć badawcza

Przedstawiciele Związku Lustracyjnego Spółdzielni na zaproszenie JM Rektora Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie dr hab. inż. Sylwestra Tabora, prof. URK, uczestniczyli w spotkaniu informacyjnym w sprawie utworzenia Sekcji Narodowej CIRIEC (*International Centre of Research and Information on the Public, Social and Cooperative Economy*). CIRIEC jest międzynarodową, po-

zarządową organizacją, założoną w 1947 r. w Genewie. Jej celem jest współpraca, prowadzenie badań i szukanie rozwiązań, które będą użyteczne dla partnerów. Z ponad 1200 ekspertami i naukowcami działającymi w 40 krajach, CIRIEC prowadzi dużą sieć wymiany wiedzy i doświadczeń z zakresu ekonomii publicznej, społecznej i spółdzielczej. Obecność na spotkaniu przedstawicieli nauki, biznesu, urzędu statystycznego, parku technologicznego oraz urzędu Miasta Krakowa pokazuje, jak ważna jest współpraca różnych instytucji i podmiotów dla dobra lokalnej społeczności.

- ZLSP rozpatruje przystąpienie do CIRIEC ponieważ chce wzmocnić reprezentację sektora spółdzielczego w tej organizacji - mówi Janusz Paszkowski.
- CIRIEC oferuje odpowiedzi na palące pytania oraz problemy, z którymi borykają się współczesne społeczeństwa. Dla realizacji misji ZLSP ważne jest, by zrzeszone spółdzielnie zyskały szerszy dostęp do udziału w projektach międzynarodowych i wgląd do nowoczesnych badań, opracowań ich interesujących rozwiązań, które można przenieść na polski grunt. □

Przedstawiciele ZLSP na spotkaniu w sprawie CIRIEC (fot. urk.edu.pl)

Koleżanki i Koledzy Spółdzielcy, Czytelnicy „Tęczy Polskiej”

W imieniu Związku Lustracyjnego Spółdzielni życzę z całego serca zdrowych, radosnych, spokojnych, zimowych świąt, owocnej pracy w Nowym 2025 Roku, rozwoju na polu prywatnym i zawodowym, powodzenia w realizacji planów i satysfakcji z prowadzonych przedsięwzięć.

Ze spółdzielczymi pozdrowieniami

Janusz Paszkowski Prezes Zarządu ZLSP

Spółdzielnia Kótek Rolniczych w Sokolach

Dobre miejsce na mapie gminy

Spółdzielnia Kótek Rolniczych w Sokolach (woj. podlaskie) w przyszłym roku będzie obchodzić jubileusz 50-lecia działalności. Już w listopadzie br. postanowiła jednak zaprosić do swojej siedziby członków Komisji Samorządu Spółdzielczego i Promocji ZO KRS, aby przedstawić swoje osiągnięcia i pokazać, że dobrze zarządzany SKR wciąż ma potencjał do bycia ważnym punktem na gospodarczej mapie gminy.

W gronie dziewięciu SKR-ów działających w woj. podlaskim spółdzielnia w Sokolach zdecydowanie wyróżnia się poziomem inwestycji w nowoczesny sprzęt rolniczy i ciągłym poszerzaniem profilu działalności. Obecnie prowadzi sklep z częściami do maszyn rolniczych, w którym zajmuje się także sprzedażą materiałów do produkcji rolnej. Obok sklepu funkcjonuje Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów wraz z warsztatem mechaniczno-wulkanizacyjnym, stacją paliw i myjnią samochodową - usługi te są bardzo wysoko oceniane przez klientów, o czym świadczą dobre opinie w Internecie. SKR nie zaprzestał także tradycyjnej działalności usługowej dla rolnictwa - stałe poszerzanie parku maszynowego zaowocowało rozwojem oferty o roboty ziemne małą i dużą koparką oraz o usługi z zakresu hydrauliki siłowej.

Spółdzielnia posiada obecnie kombajn, 6 traktorów, 2 koparki, 4 samochody dostawcze w tym ciągnik Scania i przyczepy różnej pojemności, agregaty, kultywatory i inne maszyny. Usługi generują znaczny procent przychodów, a zyski co roku przeznaczane są na zakup nowego sprzętu - w 2022 r. zakupiono ciągnik John Deere 6230, w 2023 - samochody dostawcze Scania, Iveco i Renault, a w bieżącym roku ciągnik Fendt 936 oraz agregat bezkorkowy.

Posiedzenie Komisji Samorządu Spółdzielczego i Promocji ZO KRS w Sokolach.

Już w latach 80. XX wieku SKR Sokóły przejęła w administrowanie gminną biologiczną oczyszczalnię ścieków, która obsługuje dziś ok. 1000 gospodarstw indywidualnych z sześciu gmin. Obok usług asenizacyjnych SKR zajmuje się także konserwacją wodociągów na terenie Gminy Sokóły. Do dyspozycji mieszkańców są trzy brygady szybkiego reagowania w razie awarii.

Wszystkie te gałęzie działalności zapewniają spółdzielcom stabilne przychody, a każdy rok kończy się nadwyżką bilansową. - 2024 rok nie był tak dobry jak poprzednie z powodu suszy - mówi **Józef Gołębiowski**, Przewodniczący Rady Nadzorczej Spółdzielni - ale i tak kończymy go wynikiem dodatnim.

Krajowa Rada Spółdzielcza uhonorowała Prezesa Zarządu SKR Sokóły **Zbigniewa Roszkowskiego** odznaką „Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego”. □

W KSIĘGARNI

Książka o SKR Sokóły

Spółdzielnia Kótek Rolniczych w Sokolach może poszczycić się znakomitą monografią, wydaną w 2019 roku, którą napisał historyk i regionalista **Marian Olechnowicz**, specjalizujący się w przeszłości gminy Łapy i okolic.

Autor korzystał z przechowywanych w Spółdzielni archiwalnych dokumentów, sięgających końca lat 50 - a więc z czasów jeszcze przed powstaniem w Sokolach SKR-u. Książka prowadzi nas poprzez poszczególne lata - od 1975 od 2019 - nie pomijając żadnych, nawet trudnych faktów zarejestrowanych w protokołach zebrań organów Spółdzielni i jej sprawozdaniach. Szczególnie dziś, gdy czasy PRL-u stały się dla wielu z nas historyczną ciekawostką, dobrze jest przyjrzeć się jaka była wów-

czas codzienność spółdzielni kótek rolniczych - ze zdewastowanym sprzętem wymagającym napraw przy braku części zamiennych, złymi warunkami pracy, pijącymi traktorzystami... Ale i z wieloma atrakcjami jak - np. wycieczką w 1979 roku o której czytamy: *Zostały zamówione bilety i autokar. Spółdzielcy mieli pojechać do Warszawy, aby na żywo obejrzeć popularny wówczas program radiowy „Podwieczorek przy mikrofonie”. Po raz pierwszy też padło słowo „kryzys”.* W dziejach podlaskiej

Spółdzielni - wrażliwej na wszelkie polityczne, ustrojowe i gospodarcze wahania - odzwierciedla się los całej naszej gospodarki, zwłaszcza spółdzielczości, która stopniowo traci konkurencyjność w obliczu narastającej od połowy lat 80. XX w. swobody prywatnej działalności (coraz więcej osób pracuje sezonowo za granicą, są kłopoty z kadrą - także kierowniczą i brak zleceń). Przychodzi więc restrukturyzacja i poszukiwanie nowych pomysłów na funkcjonowanie, często zakończone sukcesem. Wydawać by się mogło, że nie da się na ten temat napisać nic porywającego, jednak Marian Olechnowicz ze swoją umiejętnością pokazania SKR Sokóły na tle ogólnych nurtów przemian stworzył ciekawy, pełen humoru tekst. Jego wartość jest tym większa, że - jak wspominają we wstępie przedstawiciele władz Spółdzielni, długoletni Prezes **Ryszard Sylpaczuk** i przewodniczący Rady Nadzorczej **Józef Gołębiowski** - trudno dziś o książkę na temat historii SKR w jakiejś konkretnej miejscowości. *Nasza publikacja jest zapewne pierwszą w naszym województwie u jedną z nielicznych w Polsce.* (KZ)

Grudniowy, szary dzień - jeden z takich, w które nie chce się wyjść z domu. Ale nie na osiedlu Targówek Mieszkaniowy. Przed Teatrem „Rampa” zbiera się coraz większa grupa pań i panów w sportowych strojach, które witają się radośnie, dopytują co u kogo słychać... Spotykają się tu kilka razy w tygodniu by wziąć udział w zajęciach nordic walking i żadna pogoda ich nie odstraszy. Podjeżdża samochód, wysiada trener z kilkoma kompletnymi kijków do maszerowania - dla tych, którzy jeszcze nie mają własnego sprzętu. - Stajemy prosto, kijki w górę! kijki w bok! - komenderuje. Po rozgrzewce kilkudziesięciuosobowa grupa wyrusza znaną im dobrze trasą po osiedlu.

- Po kilku miesiącach takich spotkań nawet osoby z dolegliwościami ruchowymi zaczynają lepiej funkcjonować - mówi **Krzysztof Człapski**, trener, sędzia oraz medalista Mistrzostw Polski i świata w nordic walking. - A trzeba jeszcze wziąć pod uwagę aspekt towarzyski, bo ludzie na treningach zaczynają ze sobą rozmawiać. Sąsiadki, które wcześniej wymieniały ze sobą tylko zdawkowe „dzień dobry”, poznają się tu bliżej. Po kilku spotkaniach żartują, plotkują. Od trzech lat, odkąd prowadzę dla Spółdzielni te zajęcia, zawiązało się tyle przyjaźni, że dziś ludzie sami umawiają się na wycieczki z kijkami i biorą udział w zawodach nordic walking.

- Pomysł na nordic walking pojawił się w pandemii i zaproponowała go pani wiceprezes Anna Dobosz - przyznaje **Edyta Barcikowska** kierownik sekcji społeczno-kulturalno-oświatowej RSM Praga - Był to dla nas taki symboliczny czas, potrzeba wyjścia z domu, na świeże powietrze i potrzeba kontaktu z ludźmi były wtedy bardzo ważne. Poza tym jest to znakomity sposób, by dotrzeć ze spółdzielczą ofertą do jak największej liczby mieszkańców. Obok zajęć z nordic walking przez cały tydzień w naszych klubach oraz w budynku Administracji Osiedla „Jagiellońska” prowadzone są zajęcia z gimnastyki „Zdrowy kręgosłup”, na które zapraszamy mieszkańców Spółdzielni.

Ekipa RSM Praga z trenerem Krzysztofem Człapskim na zawodach nordic walking w Pleszewie

Robotnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa „Praga” w Warszawie

Sport i kultura na co dzień

W statucie RSM Praga w Warszawie działalność społeczno-kulturalna zapisana była od początku powstania Spółdzielni w 1970 roku. Ale trudno porównać ówczesne skromne warunki z tymi, które wypracowano przez ponad pół wieku działalności. RSM administruje dziś sześcioma osiedlami i jest jedną z największych spółdzielni mieszkaniowych w Polsce. Prowadzi cztery kluby osiedlowe, a każdego dnia organizuje kilka wydarzeń integrujących lokalną społeczność.

Codziennie coś ciekawego

Spółdzielnia utrzymuje działalność społeczno - kulturalną z tradycyjnej opłaty kilku groszy z metra wliczonej w czynsz. Jednak dzięki temu, że wciąż buduje, może przeznaczyć na kulturę część zysków z działalności inwestycyjnej. A wcale nie są to małe środki. Dzięki nim gruntownie wyremontowano wszystkie cztery kluby osiedlowe, które dziś mają one nowoczesny wystrój i znakomite wyposażenie. Klub „Kuźnia” na Pradze Północ dysponuje przepiękną salą multimedialną - mogą w niej odbywać się koncerty i spotkania. Na Jagiellońskiej powstała nowa sala konferencyjna, która również służyć będzie wydarzeniom kulturalnym. Pozostałe kluby - „Nasz klub” przy ul. Zamiejskiej na Targówku, „Arkona” w osiedlu „Poraje” na Białołęce oraz „Pinokio”, także na Targówku - to dziś miejsca, do których warto wpaść np. na spotkanie z interesującymi ludźmi, rozmowy o sztuce i kulturze, ale także na tenis stołowy, czy na rozmaite warsztaty manualne. Jesienią i zimą odbywały się zajęcia z tworzenia lampionów i z projektowania biżuterii. W „Naszym klubie” co czwartek spotyka się grupa wykonująca haft krzyżykowy. W klubie „Kuźnia” działa kabaret, w klubie „Pinokio” - chór „Sonorki”, który niedawno obchodził jubileusz 20-lecia. Chór pod kierownictwem profesjonalnego

Gimnastyka „Zdrowy kręgosłup” jest bezpłatna dla członków RSM Praga.

muzyka Zbigniewa Wójcika udziela się na terenie Warszawy dając koncerty w domach pomocy społecznej. W połowie października br. występowali w DPS dla Kombatantów porywając mieszkańców do wspólnego śpiewania. Klub „Arkona” może natomiast poszczycić się ponad 30 osobową sekcją brydżową oraz szachistami, których prowadzi trener i sędzia szachowa Marta Bąk.

Inną ciekawą inicjatywą są „Potańcówki”, które gromadzą coraz liczniejszą grupę miłośników tańca. RSM „Praga” organizuje je dla wszystkich osiedli: w klubach osiedlowych, w sali tanecznej w zaprzyjaźnionym liceum, a w ciepłych miesiącach - także na powietrzu.

Wszystkie te zajęcia są bezpłatne dla członków Spółdzielni.

- Codziennie dzieje się tu coś ciekawego, a dodatkowo z okazji rozmaitych świąt i rocznic organizowane są biesiady, występy teatralne, koncerty, spotkania z literaturą i sztuką, nie mówiąc już o pogadankach dotyczących np. cyberbezpieczeństwa i spraw zdrowotnych - mówi Edyta Barcikowska. - Na mapie

Zajęcia z tworzenia biżuterii w filii klubu „Pinokio” na Targówku prowadzi instruktorka RSM Praga Aleksandra Obidowska.

Skrzynki bookcrossingowe to stały element krajobrazu osiedli RSM „Praga”.

lokalnych inicjatyw społecznych i kulturalnych jesteśmy istotnym podmiotem, który nie tylko administruje i utrzymuje zasoby lokalowe oraz zieleni, ale troszczy się także o pozostałe potrzeby mieszkańców.

Najmłodzi - w centrum uwagi

Działalność klubów osiedlowych nie ogranicza się tylko do aktywności dla seniorów. Jednym z priorytetów ich funkcjonowania jest również wspieranie rozwoju dzieci poprzez m.in. różnorodne warsztaty plastyczne. Zajęcia te wzbogacone są o zabawy ruchowe i elementy integracyjne, które pozwalają na nawiązywanie bliższych kontaktów z rówieśnikami. Wykorzystując rozmaite techniki i metody najmłodzi rozwijają umiejętności manualne pod okiem doświadczonych instruktorów, którzy dbają o to, by każdy z uczestników czuł się swobodnie i mógł wyrazić swoją kreatywność.

- Zahaczamy o tematykę sezonową robiąc użytek np. z darów jesieni, sprawdzamy wiedzę poprzez konkursy i quizy, dbamy o dobrą zabawę przy muzyce z zastosowaniem akcesoriów kuglarskich - podkreśla Edyta Barcikowska. - Dodatkowo w każdym klubie dzieci w wieku od 4 do 13 lat w trzech różnych grupach wiekowych uczą się tańca nowoczesnego z elementami akrobatyki. Nasi tancerze mogą pochwalić się udziałem w zawodach tanecznych i zdobyciem licznych nagród. Chętnie zapraszamy też na edukacyjne, a przy tym zabawne spektakle teatralne odgrywane przez wykwalifikowanych aktorów, którzy w myśl „bawiąc - uczy, ucząc - bawi” zaszczepiają w dzieciach wartościową wiedzę dotyczącą tematyki poruszanej w poszczególnej inscenizacji. Przy wyjątkowych okazjach organizujemy duże pikniki i festyny, gdzie proponujemy szereg aktywności manualnych i ruchowych, rozmaite konkurencje z nagrodami oraz inne dodatkowe atrakcje. Co roku Spółdzielnia zaprasza na cztery takie wydarzenia w związku z Dniem Dziecka na terenach swoich osiedli. W bogatym programie tych imprez każdy zawsze znajdzie coś dla siebie.

Wsparcie zespołu RSM „Praga”

Pracownicy administracji RSM „Praga” włączają się do działania. - Nie chcemy być urzędnikami, który zajmują się wyłącznie naliczaniem opłat - podkreśla pełnomocnik Zarządu RSM „Praga” Kierownik Administracji Osiedla „Targówek” **Grażyna Rogosz**. - Nasi pracownicy wkładają serce w kontakty z ludźmi. Wielu z nich to społecznicy, znani i rozpoznawalni na osiedlach. Wnoszą w naszą codzienność atmosferę bliskości i poczucia, że ta społeczność daje wsparcie. Jest to szczególnie ważne dla seniorów, którzy stanowią coraz większy odsetek mieszkańców RSM „Praga”.

Okres przedświąteczny sprzyja pielęgnowaniu takich więzi. 29 listopada odbyła się andrzejkowa potańcówka, 6 grudnia - mikołajkowy piknik połączone z oddaniem nowego terenu re-

kreacyjnego i placu zabaw. Trzy dni później wolontariusze Teatru „Rampa” kolędowali w klubie „Pinokio”, a już od połowy grudnia rozpoczął się prawdziwy wigilijny maraton. Świąteczne spotkania zapragnęli zorganizować nie tylko animatorzy poszczególnych klubów, ale także ludzie, którzy na co dzień korzystają z oferty RSM: team Krzysztofa Człapskiego, chór, szachiści, koła emerytów... I tak do Nowego Roku.

- Jesteśmy dumni z naszej działalności. Propagujemy przez nią aktywny, zdrowy styl życia, a przede wszystkim staramy się łączyć naszych mieszkańców w jedną rodzinę. Szczególnie ważne jest to z punktu widzenia seniorów. To dzięki wspólnym zajęciom odrywają się od telewizorów i aktywnie spędzają czas z sąsiadami poznanymi właśnie u nas. Otrzymujemy bardzo dużo ciepłych słów od mieszkańców, którzy niejednokrotnie podkreślają, jak wiele dla nich znaczą nasze zajęcia - podsumowuje **Anna Dobosz** Wiceprezes Zarządu RSM Praga.

(KZ)

Dzień Dziecka organizowany przez Spółdzielnię przed Teatrem „Rampa” na Targówku, 28 maja 2024

Złoty Laur Spółdzielczości

nagroda Krajowej Rady Spółdzielczej za działalność społeczno-kulturalną spółdzielni

Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej Uchwałą nr 11/2010 z dnia 1 lipca 2010 roku ustanowiło nagrodę „Złoty Laur Spółdzielczości” za aktywny udział w rozwijaniu działalności społeczno-kulturalnej w spółdzielni. Nagroda ta ustanowiona została na wniosek Komisji Promocji ZO KRS, a statuetki po raz pierwszy wręczono podczas uroczystej gali w Filharmonii Narodowej z okazji Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości 27 czerwca 2011 roku.

Nagroda przyznawana jest zarówno spółdzielniom, jak i osobom fizycznym, które zaangażowane są w prowadzenie spółdzielczych domów kultury i klubów osiedlowych, organizowanie wydarzeń kulturalnych i sportowych, finansowanie działalności twórców, zespołów artystycznych, teatrów, organizacji społecznych, sportowych itp. - będących zarówno jednostkami spółdzielni, jak i funkcjonujących w lokalnym środowisku. Kapituła Nagród bierze pod uwagę ciągły i systematyczny charakter działań kulturalno-społecznych oraz ich konkretne rezultaty.

Zgłoszenia kandydatów do nagrody „Złoty Laur Spółdzielczości” odbywają się każdego roku w marcu (w 2025 roku ogłoszona zostanie X Edycja Konkursu). Uroczyste wręczenie statuetek ma zazwyczaj miejsce podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości.

więcej informacji: www.krs.com.pl zakładka: Konkursy i nagrody

Edukacja SKOK - cyberbezpieczeństwo na co dzień

Uważaj na **PHISHING** !

- fałszywe e-maile lub SMS-y ze złośliwymi linkami lub załącznikami

Jednym z ważnych aspektów działalności sektora SKOK jest edukacja. Aby chronić naszych członków i sympatyków postanowiliśmy przedstawić ważne informacje na temat Phishingu.

Z oszustami możemy mieć do czynienia na każdym kroku. Jednak wraz z rozwojem usług informatycznych, coraz trudniej potencjalnym ofiarom zorientować się w porę, iż mają do czynienia z takimi przestępcami. Najlepszym sposobem, aby nie dać się oszukać, jest posiadanie jak największej wiedzy o sposobach oszustw i schematach jakimi przestępcy się posługują. Warto wiedzieć na co powinniśmy zwrócić uwagę i co powinno być dla nas ostrzeżeniem, że w danej sytuacji dzieje się coś podejrzanego.

Cyberprzestępcy próbują nas oszukać i spowodować, abyśmy podjęli działania zgodnie z ich zamierzeniem. Ich celem jest nakłonienie nas do ujawnienia danych poufnych tj. podanie loginu i hasła do Usługi bankowości elektronicznej, podanie danych karty, daty ważności karty i kodu CVV2/CVC2, danych do logowania do kont w mediach społecznościowych czy systemów biznesowych.

W wysłanych wiadomościach e-mail lub SMS oszuści podszywają się m.in. pod firmy kurierskie, urzędy administracji, instytucje zaufania publicznego, operatorów telekomunikacyjnych, czy nawet naszych znajomych, próbując wyłudzić dane poufne pod pretekstem skierowania prośby o dokonanie zaległej opłaty, uregulowania drobnej niedopłaty lub chęci dokonania zwrotu środków.

Nazwa *phishing* budzi dźwiękowe skojarzenia z *fishngiem* - czyli łowieniem ryb. Przestępcy, podobnie jak wędkarze, stosują bowiem odpowiednio przygotowaną „przynętę”, wykorzystując do tego fałszywe e-maile i SMS-y.

Wiadomości phishingowe są tak przygotowywane przez cyberprzestępców, że do złudzenia przypominają prawdziwe wiadomości różnych firm. Przesłana przez cyberprzestępcę wiadomość e-maila lub SMS-owa zawiera link do stro-

ny internetowej lub załącznik, który po kliknięciu przekierowuje nas na fałszywą stronę. Fałszywa strona wygląda zazwyczaj bliźniaczo jak strona oficjalna organizacji za którą oszust się podaje, z tą różnicą że adres strony różni się od oficjalnej i skłania odbiorcę wiadomości do podania danych poufnych w celu uiszczenia opłaty lub chęci otrzymania zwrotu.

Pamiętaj!

- Sprawdź czy otrzymany e-mail jest od instytucji, na którą powołuje się nadawca. W fałszywej wiadomości adres mailowy będzie się różnił w całości lub częściowo od oficjalnego adresu danej instytucji.
- Sprawdź gramatykę i pisownię w otrzymanej wiadomości. Fałszywa wiadomość czasami zawiera błędy w pisowni i gramatyce.
- Sprawdź czy przy adresie strony jest symbol kłódki oznaczający bezpieczne połączenie szyfrowane oraz czy wystawiony certyfikat wystawiony jest dla wskazanej instytucji oraz czy ma aktualny okres ważności.
- **SKOK lub jakkolwiek inna instytucja, nigdy nie powinna prosić Cię w wiadomości e-mail czy SMS o podanie danych osobowych, a zwłaszcza danych dotyczących karty.**
- **W przypadku podejrzanych wiadomości nie otwieraj załączników i linków!**
- **Jeśli cokolwiek Cię zaniepokoi podczas procesu logowania lub podczas korzystania z usługi bankowości elektronicznej przerwij rozpoczęty proces.** □

*Z okazji zbliżających się
świąt Bożego Narodzenia
pragniemy złożyć najserdeczniejsze życzenia
wszelkiej pomyślności, spełnienia marzeń
oraz radosnych chwil w gronie najbliższych.
Niech ten czas będzie dla Państwa
okazją do wypoczynku,
refleksji i spotkań z najukochańszymi osobami.
Wesołych Świąt!*

Historia zaczęła się w Rochdale (ale nie tylko...)

180 lat Roczdelkiego Stowarzyszenia Sprawiedliwych Pionierów

W tym roku przypada ważny dla ruchu spółdzielczego jubileusz - 180 lat temu założone zostało przez skromnych tkaczy z północnej Anglii słynne Roczdelkie Stowarzyszenie Sprawiedliwych Pionierów uchodzące powszechnie za pierwszą na świecie spółdzielnię spóżywców, a nawet za pierwszą w ogóle spółdzielnię. Teraz przypomnimy dalsze losy roczdelkiej inicjatywy i opowiemy o słynnych zasadach stworzonych przez Pionierów, które stały się uznawanymi na całym świecie Zasadami Spółdzielczymi.

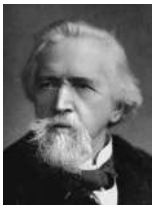

CO-OPERATIVE PIONEERS
Pioneer standing, chronology of the left hand — James Masick, John Collier, Samuel Ashworth, William Cooper, James Thornthwaite, and Joseph South.
Pioneer sitting — James Stratling, John Best, James Southey, Charles Horwath, David Brooks, Benjamin Holman, and John Scarsdale.

W grudniu, niemal w przeddzień Bożego Narodzenia, Stowarzyszenie otworzyło swój oparty o nowe zasady sklepik w zaułku Toad Lane w Rochdale.

Wziąć swoje sprawy we własne ręce

Natura ludzka w Rochdale musi być inna niż gdziekolwiek indziej. W tym szczególnym okręgu hrabstwa Lancashire musiała powstać specjalna mechanika - w żaden inny sposób nie można wyjaśnić faktu, że tutejsi mieszkańcy opanowali sztukę wspólnego działania i trzymania się razem, co nie udawało się żadnej innej grupie robotników w Wielkiej Brytanii. Działali zgodnie z pamiętną radą Sir Roberta Peela [konserwatywny premier Wielkiej Brytanii tego okresu]; „wzięli swoje sprawy w swoje własne ręce” i, co więcej, utrzymali je we własnych rękach - rozważał George Jacob Holyoake, który już w dziewięć lat po założeniu spółdzielni zaczął spisywać jej dzieje przyczyniając się do popularyzacji dzieła Pionierów na całym świecie.

Warto przypomnieć tego wielkiego człowieka brytyjskiej spółdzielczości, aktywnego w niej przez całe swe długie życie (1817-1906), który choć nie był formalnie członkiem Stowarzyszenia, był z nim ściśle związany. Już we wczesnej młodości, będąc uczniem i wiernym wyznawcą Roberta Owena, ale też zwolennikiem racjonalizmu i wolności religijnej, wstąpił się jako ostatnia w historii Wielkiej Brytanii osoba oskarżona o bluźnierstwo w związku ze swoimi publicznymi wy-

powiedziami, w których dawał wyraz agnostycznym poglądom. Spędził za to nawet pół roku w więzieniu. Wkrótce potem właśnie odwiedził po raz pierwszy Rochdale i był jednym z tych, którzy zachęcili tutejszych tkaczy do założenia swojego spółdzielczego sklepu i wpałał im owenowskie idee. Choć był samoukiem, został autorem klasycznych pozycji z dziejów spółdzielczości: wspomnianej „Historii Pionierów Roczdelkich” (1857), a także „Historii spółdzielczości w Anglii” (1875) i „Ruchu spółdzielczego dzisiaj” (1891) oraz innych prac polityczno-filozoficznych i wspomnień.

W późniejszych latach, jako zdecydowany zwolennik integracji spółdzielczości na wszystkich szczeblach, był jednym z założycieli i aktywnych działaczy brytyjskiego Związku Spółdzielczego (Co-operative Union) oraz Międzynarodowego Związku Spółdzielczego (International Co-operative Alliance). To on zaproponował tę nazwę oznaczającą w dosłownym tłumaczeniu Międzynarodowy Sojusz Spółdzielczy. Do końca życia był aktywny na rzecz ruchu spółdzielczego, sprawiedliwości społecznej, sekularyzmu (on właśnie wprowadził to pojęcie na określenie rozdziału instytucji państwowych i religijnych). Uczczony został przez brytyjską spółdzielczość przez nazwanie oddanej w 1911 roku głównej siedziby Związku Spółdzielczego w Manchester Holyoake House czyli „Dom im. Holyoake’a”.

Ale wróćmy do naszych Pionierów i ich niepozornego sklepiku. Jak pisaliśmy w pierwszej części artykułu, początkowo sprzedawano tu tylko mąkę, płatki owsiane, cukier i masło. Po

kilku miesiącach dołożono do tego skromnego asortymentu herbatę i tytoń, po kolejnym roku mięso. Sklep otwarty był dwa razy w tygodniu, w poniedziałki wieczorem w godzinach od 19.00 do 21.00 i w soboty od 18.00 do 23.00. Od marca 1845 roku wydłużono godziny i zwiększono liczbę dni sprzedaży - sklep czynny był teraz od poniedziałku do soboty (poza wtorkiem) w godzinach wieczornych, w soboty już od godz. 13.00. W sobotnie popołudnia od 1846 roku odgrywał jednocześnie rolę świetlicy, gdzie mogli spotykać się swobodnie członkowie.

Funkcję sprzedawców, ale też zaopatrzeniowców, a nawet prowadzących rachunki pełnili społecznie sami oddelegowani do tego członkowie zarządu; pierwszym sprzedawcą i kierownikiem sklepu został jeden z Pionierów Samuel Ashworth, zaś kasjerem William Cooper. Sprawiało to nieraz sporo kłopotów, jako, że Pionierzy nie mieli doświadczenia kupieckiego (Ashworth i Cooper pracowali zawodowo jako tkacze), a w większości byli samoukami. Członkowie władz również sprawowali swoje obowiązki honorowo, a wręcz za

Rochdale Pioneers Museum, rekonstrukcja pierwszego sklepiku Tkaczy z Rochdale. fot. Adam Piechowski

nieobecność na cotygodniowych (w każdy czwartek o godzinie 8 wieczorem) posiedzeniach musieli płacić karę w wysokości 6 pensów.

Doroczne Walne Zgromadzenia członków odbywały się, jak wspomina, Holyoake „w pierwszy wtorek targowy” i w początkowych latach połączone były z „uroczystym obiadem w cenie jednego szylinga dla uczczenia rocznicy wielkiego otwarcia sklepu”. Później zrezygnowano z obiadów ograniczając się do skromniejszych *tea parties* (spotkań przy herbacie). Zebrania Zarządu i Zgromadzenia były zwykle burzliwe, dyskutowano nie tylko o organizacji sklepu, zakupie niezbędnych sprzętów, jakości towarów, ale i o poważniejszych sprawach ekonomicznych, np. jak zwiększyć kapitał, czy ideowych - takich jak czy należy dla członków wprowadzić obowiązek robienia zakupów w spółdzielni, jak realizować w praktyce neutralność religijną i polityczną...

Dopiero od kwietnia 1851 roku sklep otwierany był przez sześć dni w tygodniu od rana do wieczora, asortyment towarów systematycznie rozszerzano. Ale to była już zupełnie inna spółdzielnia. W ciągu tych kilku lat rozwinęła się spektakularnie. Po roku od założenia liczba członków wzrosła z 28 do 80, po 5 latach do 390, po kolejnej dekadzie do 1400. Jej kapitał z pierwotnych z trudem uciulanych 28 funtów szterlingów osiągnął po 10 latach przeszło 11 tys. funtów, roczne obroty niemal 45 tys. funtów, a czysta nadwyżka 3.109 funtów. Po 20 latach (w 1864 roku) członków było już 4580, majątek wyniósł ponad 57 tys. funtów, obroty 175 tys. funtów, a nadwyżka 22 tys. funtów.

Wynajmowano już teraz całą nieruchomości przy Toad Lane, a nie tylko mały lokal sklepowy na parterze. Zagospodarowano podwórze, urządzone magazyny, a w pomieszczeniu na piętrze salę spotkań dla członków. Od 1852 roku w ramach spółdzielni działały warsztaty szewski i krawiecki, uruchomiono własną rzeźnię i piekarnię. Mimo wielu przeżywanego po drodze trudności - spowodowanych m. in. wzrostem bezrobocia w latach 1846-1848, co przyhamowało rekrutację nowych członków i spowolniło jej rozwój, ale także wynikających z wciąż słabych kwalifikacji kupieckich osób kierujących kooperatywą i z częstego wśród nowo przyjmowanych członków braku cechujących pierwotnych założycieli ducha solidarności i bezinteresowności - spółdzielnia odniosła niewątpliwy sukces komercyjny.

Siedziba Muzeum Pionierów z Rochdale w historycznym budynku przy Toad Lane (fot. Adam Piechowski)

Nie tylko sklep

Ale czy o to naprawdę Pionierom chodziło? Pamiętajmy, że większość z nich była pod mniej lub bardziej silnym wpływem myśli Owena, a więc w ich zamyśle - utwierdzał ich w tym z pewnością Holyoake - sklep miał nie tylko zaspokoić ich podstawowe potrzeby, ale też poprzez wspólną pracę wychować ich, zintegrować, przekształcić ich samych w „nowych ludzi” i przyczynić się do przebudowy całej ludzkości. W dalszej perspektywie, zgodnie z koncepcjami Owena, chcieli bowiem stworzyć prawdziwą wspólnotę, załóżek nowego społeczeństwa: zamierzali wybudować dla siebie mieszkania we wspólnych domach i warsztaty pracy, a nawet zakupić ziemię do uprawy. Prowadzenie sklepu miało być jedynie pierwszym do tego krokiem, ale miało też pomóc zgromadzić na to środki.

Jak stwierdziła deklaracja podpisana przez założycieli, *kiedy tylko to się okaże możliwym, zajmie się spółdzielnia zorganizowaniem produkcji, rozdziału, wychowania i zarządu, czyli innymi słowy założy samowystarczalną kolonię o zjednoczonych interesach, albo dopomóż innym spółdzielniom do zakładania takich kolonii.*

Te ambitne zamysły odniosły jednak tylko połowiczny sukces. Uruchomiono co prawda warsztaty pracy (młyn parowy, zakład tytoniowy, wspomniane wcześniej rzeźnię, piekarnię, warsztaty szewski i krawiecki), dopomóżono w założeniu kilku spółdzielni wytwórczych (tkalnie, przędzalnia, papiernia), ale produkowały one raczej towary na użytek własny i innych spółdzielni konsumencjki i nie stwarzały szansy realnego

alternatywnego zatrudnienia. Fiasco odniosły próby zakupu ziemi i kolektywnej pracy na roli.

Do idei budowy wspólnych mieszkań Pionierzy byli w stanie powrócić dopiero w niespełna dwadzieścia lat po otwarciu swojej pierwszej placówki handlowej. Przyczynił się do tego... pewien handlarz, prowadzący lokalny sklep, a będący zarazem właścicielem mieszkań na wynajem. Kilka z tych mieszkań zajmowali członkowie roczdelskiej spółdzielni spożywców, w niej przeto, a nie w tym sklepie, robili zakupy, co powodowało złość właściciela, który w końcu podniósł im drastycznie czynsz. Reakcją było powołanie pod egidą spółdzielni spożywców Roczdelckiego Spółdzielczego Towarzystwa Gruntowo-Budowlanego, zarejestrowanego co prawda jako

spółka, ale przestrzegającego spółdzielczych zasad. Towarzystwo wybudowało 36 domków jednorodzinnych, niemniej ostatecznie upadło z przyczyn finansowych. Roczdelscy pionierzy i ich następcy ponawiali jednak w różnych formach podobne próby, między innymi w późniejszym czasie wybudowali kolejne osiedle 84 domków. Dzięki tym inicjatywom Roczdelczycy uznawani są często za pionierów nie tylko spółdzielczości spożywców, ale i mieszkaniowej.

Nieźle, i to niemal od samego początku, rozwijała się natomiast działalność oświatowa i kulturalna, do której Pionierzy przywiązywali dużą rolę, zdając sobie sprawę, że bez podniesienia wiedzy i kwalifikacji, nie będą w stanie realizować swoich celów. Pragnęli też, by ich dzieci zdobyły lepsze wykształcenie, niż oni sami mieli szansę uzyskać. W 1849 roku zorganizowali stoisko, na którym sprzedawano książki, gazety, czasopiśma itp. Zysk ze sprzedaży przeznaczony był na zaopatrzenie biblioteczki i czytelnicy urządzonej w sali spotkań dla członków na piętrze nad sklepem. Autorem tej inicjatywy, jak również wielu innych działań oświatowych, był jeden z Pionierów Robert Taylor.

Rok później Pionierzy założyli własną szkołę niedzielną o symbolicznym czasem 2 pensów miesięcznie; nauczycielem matematyki w niej został Pionier John Bent. Zachęcali też członków do posyłania dzieci (podkreślali - synów i córek) do szkół zawodowych i uczenia się tak nowoczesnych na owe czasy i różnorodnych przedmiotów, jak matematyka, mechanika, fizjologia, fizyka i chemia, botanika, rysunek oraz język francuski. Na cele edukacyjne przeznaczano regularnie 2,5 proc. rocznej

nadwyżki bilansowej (początkowo Pionierzy planowali przeznaczyć na ten cel nawet 10 proc., ale nie zgodził się na to urząd Rejestru Towarzystw Wzajemnej Pomocy, w którym spółdzielnia była zarejestrowana).

Również inicjatywą głównie Roczdelczyków, a zwłaszcza jednego z czołowych Pionierów Williama Coopera i zasłużonego członka, wówczas Prezesa Stowarzyszenia Abrahama Greenwooda, było założenie spółdzielczej hurtowni. Na konferencji w Oldham w 1862 roku Greenwood właśnie przedstawił opracowane przez siebie zasady, analogiczne do zasad działania kooperatywy roczdelckiej, na których opierać się powinna hurtownia. Miała ona zaopatrywać wzorowane na Stowarzyszeniu Sprawiedliwych Pionierów spółdzielnie, których liczba w Anglii szybko w owym czasie wzrastała (nawet w samym Rochdale powstała druga spółdzielnia niezależna od Stowarzyszenia!). W 1863 roku zarejestrowane zostało Północno-Angielskie Towarzystwo Hurtu Spółdzielczego. Na ośmiu członków pierwszego zarządu aż trzech reprezentowało Rochdale! Towarzystwo, zrzeszając początkowo 300 spółdzielni hrabstw Yorkshire i Lancashire, szybko stało się podstawą integracji ekonomicznej brytyjskiej spółdzielczości spożywców i od 1872 roku działało już w całej Anglii jako Towarzystwo Hurtu Spółdzielczego (*Co-operative Wholesale Society, CWS*); istnieje do dziś pod nazwą The Co-operative Group.

Trzy tajemnice, dziewięć zasad

Jak to wszystko było możliwe? Jak to się stało, że spółdzielnia z Rochdale mimo wszystkich trudności rozwijała się z sukcesem, podczas gdy inne, które powstały wcześniej, z reguły upadały? Można powiedzieć oczywiście, że wynikało to z wyjątkowego zaangażowania, solidarności założycieli, ich mocnych charakterów. Ale nie tylko. Podkreśla się często, że Pionierom udało się pogodzić funkcje społeczne z gospodarczymi – zrozumieli, że spółdzielnia, by spełniać swoją społeczną rolę, musi mieć zdrowe ekonomiczne podstawy działania, musi być efektywnym przedsiębiorstwem i zapewnić swoim członkom odczuwalne korzyści ekonomiczne w postaci wypłacanej dywidendy. Ale nie może być też tylko bezdusznym biznesem. Choć z biegiem czasu porzucili plany o stworzeniu totalnej owenowskiej wspólnoty i skoncentrowali się na prowadzeniu swego sklepu, nie wyzyli się marzeń o „lepszym świecie”.

Maria Orsetti w swojej pracy o roczdelckiej spółdzielni z 1914 roku mówi o „trzech tajemnicach” Sprawiedliwych Pionierów, które doprowadziły do ich niezwykle powodzenia.

Pierwszą miała być „sprzedaż towarów nie po cenie kosztu, lecz po cenie targowej i podział otrzymanej stąd nadwyżki pomiędzy członków proporcjonalnie do wysokości ich zakupów.

Drugą to nie kupować i nie sprzedawać na kredyt.

I trzecia - 2,5 proc. dochodu przeznaczyć na cele oświaty.

Nie zawierają one, rzecz oczywista - pisała dalej Orsetti - żadnego tajemniczego zaklęcia, a tryumf ich i powodzenie zależy jedynie od tego, że są oparte na zdrowej znajomości życia, ludzkiej natury i praw ekonomicznych.

Było ich w gruncie rzeczy więcej, Pionierzy doszli do wypracowania ich w trakcie długich dyskusji jeszcze przed formalnym powołaniem Stowarzyszenia i otwarciem sklepu, a potem w czasie pierwszych lat jego funkcjonowania. Stanowiły one swoiste credo, dobrowolnie przyjęte reguły postępowania, do których bezwzględnie się stosowali. Spisane ostatecznie przez Charlesa Howartha, największego „intelektualistę” spośród Pionierów, dotyczyły po części bardzo pragmatycznych spraw, jak sprzedaży produktów jedynie wysokiej jakości oraz stosowania rzetelnych miar i wag, ale również i mających ogólniejszy charakter. W swojej dojrzałej wersji z 1860 roku, odnosiły się do:

1. wnoszenia kapitału przez samych członków i ograniczenia jego oprocentowania, gdyż spółdzielnia nie jest bankiem i służy wspólnym celom, a nie lokowaniu pieniędzy;
2. sprzedaży jedynie czystych i świeżych towarów dobrej jakości;
3. stosowania rzetelnych wag i miar;
4. stosowania cen rynkowych i sprzedaży tylko za gotówkę, to znaczy zaniechania rozpowszechnionej wówczas sprzedaży na kredyt, która prowadziła z jednej strony do nadmiernego zadłużania się członków, a z drugiej do upadku spółdzielni nie będących w stanie ściągnąć zaległych kredytów;
5. przeznaczania nadwyżek pozostałych po opłaceniu wszystkich kosztów spółdzielni na zwrot części tych nadwyżek członkom w postaci dywidendy, proporcjonalnie do wielkości ich zakupów;

6. zachowania demokratycznej kontroli w spółdzielni, w ramach której jeden członek miał zawsze jeden głos niezależnie od wielkości wpłaconych udziałów, a także przestrzegania równości płci;

7. kadencyjnego pełnienia funkcji we władzach spółdzielni;

8. konieczności kształcenia członków i zatrudnionych osób i przeznaczania na ten cel określonej części nadwyżki;

9. możliwie częstego przedstawiania członkom bilansów i sprawozdań finansowych czyli przejrzystości w zarządzaniu spółdzielnią.

Zwykle dodaje się do tego katalogu stosowane również przez nich zasadę otwartego członkostwa czyli „otwartych drzwi” spółdzielni dla każdego chętnego, zasadę współpracy z innymi spółdzielniami na wszystkich szczeblach oraz zasadę neutralności politycznej i religijnej.

Zasady te, nazywane powszechnie **Zasadami Roczdelckimi**, stały się podstawą funkcjonowania spółdzielni wywodzących się nie tylko z nurtu tradycji socjalistycznej, w Wielkiej Brytanii, ale i na całym świecie. Mówi się o nich po prostu jako o Zasadach Spółdzielczych.

Zadziwiające jest wizjonerstwo tych prostych ludzi, jakimi byli roczdelscy tkacze: okazali się oni nie tylko prekursorami spółdzielczości spożywców, ale i ruchów odpowiedzialnego biznesu, sprawiedliwego handlu, równouprawnienia płci, transparentności w zarządzaniu, a nawet zdrowej żywności - zasada sprzedaży czystych towarów odnosiła się początkowo do mąki, produkowanej bez dodatku powszechnie wówczas używanych chemicznych wybielaczy!

dr Adam Piechowski

Najpiękniejszych Świąt Bożego Narodzenia,
wypełnionych zapachem świątecznej choinki,
nutą wspólnie śpiewanych kolęd, ciepłem i bliskością kochających serc,
wszelkiej pomyślności i spełnienia marzeń w Nowym 2025 Roku
życzy

UNIQA dla Mieszkalnictwa